

F343
1999

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

უმჯობესი უნდა სწავლობდეს
ხეცხობლად თავიხედათ:
ვის აწიხ, ხედაძ მოხუღა,
ხეც აწიხ, წავა ხედათ?

დ. ბ. ბ. ბ.

დილა 95

ჩვენს საღვინედ რომ გაშლიდა,
გვეფერება ბავშვებს ტკბილად,
საქართველოს ბედნარიდან
ატმის ტოტად ამოწვდილა...
გაუმარჯოს იუბილარს,
ჩვენს სავერედ ქურნელ
„დილას“

ჩუქნა პატარა მოგებებში!

მიმდინარე წელს ჩვენს ქურნელ „დილას“ 95 წელი უსრულდება. ამ ხნის განმავლობაში მას თავის მკითხველებთან ერთად მრავალი სიხარული განუცდია, ჰქონია გაჭირვებისა და მწუხარების დღეებიც. მაგალითად, 1941-45 ომის წლებში „დილა“ საერთოდ არ გამოდიოდა. ასევე, თითქმის 3 წლით იყო შეწყვეტილი მისი გამოცემა ამ ხუთიოდე წლის წინ, ის კი არა და, იყო სამიზრობა, უსახსრობის გამო საერთოდ დახურულიყო. მაშინ, ბატონ მურად წიფწივადის მამულებზე ილაშქრა უანგარო დახმარებამ გალაგვირჩინა „დილა“. მას შემდეგაც „ბაბუ მურადი“ გამოდებებით ზრუნავს „დილაზე“. ამ ბოლო დროს კი, როცა ქურნელს კვლავ ძალიან გაუჭირდა, როცა საქართველოს პრეზიდენტის მხარდაჭერამაც ვერ გამოიღო სასურველი შედეგი, ისევ ბატონმა მურადმა იმარჯვა და წინამდებარე ნომრის გამოსაცემი არცთუ ისე მცირე თანხა გაიღო. ჩვენ გვესმის, რომ ასეთი ქველმოქმედება გმირობის ტოლფასია და გვინდა, ჩვენო პატარა მკითხველო, შენი სახელად გულითადი მადლობა მოგახსენოთ ბატონ მურად წიფწივადს, და ვისურვოთ, სხვებსაც შეეძაძოთ მისი კეთილშობილებისა და სიუხვისათვის ქართველი ბავშვების სასიკეთოდ და ვასახარად.

რამაშობა

ბავშვების მადლობა

ვენაცვალე ბაბუ მურადს
გვერდში გვიდგას ვაჭრე-წიფწი
გამოგვიცა ბავშვებს „დილა“,
მკვლავი გაიმამყურა
გააკეთა რაც კეთილია,
სხვებს ჰქონოდაც ვაკეთილია.
თუ დავგვირდა, სამფუთიან
ლოდსაც ჩვენთვის დამცემს წიფწს...
გაუმარჯოს კაცს ხუთიან-
ბაბუ მურად წიფწივადს!

ზურაბ ლომინაძე

ეკლესია - ღვთის სახლი

ნანა ჩარკვიანი

წყალი - საიდუმლო

ყველამ ვიცით, რა არის წყალი, მაგრამ მოდით, მანძე ვთქვათ, რა არის წყალი.

წყალი არის ის, რაშიც შეიძლება ფეხები ჩაატყაპუნო და წვეთები აქეთიქით გააშხუფო;

წყალი არის ის, რაც ავებს ჭიქას, და თუ კიდევ დაუმატებ, გადმოღვრება;

წყალი შეიძლება დააგუბო, წყალში შეიძლება ქაღალდის გემი გაუშვა, ის იტივტივებს და არ ჩაიძირება იმიტომ, რომ ქაღალდის გემი მსუბუქია; მაგრამ წყალში არც დიდი და მძიმე გემი იძირება, პატარა კენჭი კი იძირება;

წყალი არის ის, რაც მოწანწვარებს ონკანიდან, მორაკრაკებს წყაროდან, მოწუხწუხებს ნაკადულად, გადმოსწქევს ჩანჩქერად, მოედინება მდინარედ. მდინარე სათავეს იღებს (ე.ი. იწყება) მთის მწვერვალთან, ჩამოედინება მთის კალთებზე, უფრო ქვემოთ — მინდვრებზე, გავიჯაკებს და ბოლოს ზღვას უერთდება. ვითამაშობთ ეზოში წყლით? - რა თქმა უნდა. თუ წყალს სწორ მიწაზე ან ასფალტზე დაასხამთ, ის სხვადასხვა მხარეს გაიშლება, დაღმართზე მდინარესავით, ერთ ნაკადად ჩამოიღვრება, ასე „გაქუთდება“ პატარა მდინარე. ე.ი. დაღმართები იმიტომაც არსებობს, რომ მდინარეებმა იდინონ. მაგრამ თუ თამაშისას წყლის დასხმას შეწყვეტთ, პატარა „მდინარე“ ცოტა ხანს იდინს და შემდეგ დაიკარგება; დიდი მდინარეები კი სულ მოედინებიან და მოედინებიან. ვინ „აკეთებს“ დიდ მდინარეებს?

მდინარეების წყალი ზღვაში ჩაედინება. ზღვა არის ძალიან ბევრი წყალი, რომელიც ტალღებად მოიქცევა და მიიქცევა, ხან ღელავს. ზღვაზე მეტი წყალია ოკეანე, ოკეანეები და ზღვა ძალიან ღრმაა, იმიტომ, რომ წყალი ნაპირებიდან არ გადმოვიდეს და მიწა არ დაფაროს.

მაგრამ წყალმა შეიძლება ყველაფერი ნალექოს. გახსოვთ ბიბლიაში აღწერილი წარლენის ამბავი;

თუმცა, იგივე წყალი ის არის, რაზეც დაეცურავდა წყლის კიბობანი, და რაშიც არ დაიღუბნენ ნოეს ოჯახი და კიდობანში მყოფი ცხოველ-ფრინველები.

ზღვაში და ოკეანეებში ცხოვრობენ ზღვის ცხოველები, თევზები, წყალმცენარეები; ე.ი. წყალი არის ის, რაშიც შეიძლება ცხოვრება. უწყლოდ ვერ ძლებენ თევზები. არც მცენარეებს შეუძლიათ უწყლოდ ცხოვრება. თუ ოთახის მცენარეებს არ მორწყავთ, ისინი ფოთლებს ჩამოყრიან, დაჭკნებიან და მოკვდებიან. მათ ზრუნვა სჭირდებათ. მორწყვა

სჭირდებათ ხეხილის ბაღებს, პურის ყანებს, ვენახებს; ვერც ერთი მცენარე ვერ გამოიღებს ნაყოფს, თუ წყალი არ ექნა. მაგრამ ვინ ზრუნავს ტყეებზე ან მინდვრის ველურ ყვავილებზე?

წყალი შეიძლება აორთქლდეს და ღრუბლებად იქცეს. ღრუბლებს წყალი გადააქეთ იქ, სადაც არ არის მდინარეები და მიწა გამშრალია, გადააქეთ და რწყავენ მიწას. ე.ი. წყალს შეუძლია ერთი ადგილიდან მეორე ადგილას გადაფრინდეს. იცოდით?

უწყლოდ ვერ ძლებენ ვერც ფრინველები, ვერც ცხოველები, ვერც ადამიანები. ყველაფერს, რაც ცოცხალია, სჭირდება წყალი, უმისოდ ყველაფერი კვდება. ე.ი. წყალი არის სიცოცხლე.

წყალი არის ის, რაც გვახველებს, რაც წვეთებად ვკიდება ხის ტოტებს როცა წვიმს; რაც წკაპუნებს სახლის სახურავზე, რაც ჭკაფის სხივებად იშლება გუბურებში; რის გამოც ადამიანები ღაბაბაღებს იცვამენ ან ქოლგებით დადიან — ქოლგა არის პატარა სახურავი, რომელსაც შენ თვითონ ატარებ, სახალისოა, არა?

წყალში შეიძლება შეხვიდე და გაცურო, ეს არანვეულებრივი გრძნობაა.

წყალი გამჭვირვალეა, შიგ შეიძლება ჩაყვინთო და ზღვის ფსკერი დაინახო; წყალი უფეროა, მაგრამ ბევრი წყალი ერთად, ზღვაში, ცისფერია ან მწვანე; წყალი შეიძლება

ამღვრიო, გაატალახიანო; შეიძლება გააფერადო, მაგალითად, აკვარელის საღებავით. წყალი არის ის, რისი დახმარებითაც შეიძლება დახატო, იმიტომ რომ, თუ აკვარელის საღებავს წყალში არ გახსნი, ისე ვერ დახატავ.

წყალი შეიძლება იყოს ცივი და თბილი, ცხელი და მდულარი. წყალი თუ გაიყინა, ყინულად იქცევა. ყინული წესით წყალში უნდა იძირებოდეს, მაგრამ ის კი არ იძირება, წყალზე მსუბუქი ხდება და ზედაპირზე ტივტივებს. ტბებში და მდინარეებში წყალი მხოლოდ ზემოთ იყინება, იმიტომ რომ მთლიანად რომ გაყინულიყო, თევზები და წყალმცენარეები დაილუპებოდნენ. ზედაპირზე გაყინული წყალი კი სცივებს აღარ უშვებს სიღრმეში და წყალი თბილი ყინულის ქვეშ რჩება, ე.ი. ყინული საბანია მდინარეებისა და ტბებისთვის.

სულ სხვანაირად იყინება წყალი ღრუბლებში, წარმოიადგინეთ, რომ ის მდინარის წყალივით გაყინულიყო ღრუბლებში. მაშინ ციდან ყინულის უზარმაზარი ნაჭრები დაიწყებდა ცვენას. ჩვენ კი ვიცით, რომ ღრუბლების წყალი პატარა და უმსუბუქეს ფიფქებდ იქცევა და ცვივა ძალიან ნაზად. რომ არაფერი დააზიანოს, თან ფიფქები ლამაზები არიან! თოვლი მინაში ჩამალულ ფესვებს იცავს გაყინვისაგან. ე.ი. თოვლიც მინის საბანია.

ვინ „მოიგონა“ წყალი?

წყალი არის ის, რითაც ვიბანთ და ჭუჭყს ვიცვლივთ. წყალი არის გამწმენდელი.

ჩვენ, ქრისტიანები, წყლით ვინათლებით, რადგან ნათლობის წყალი ჩამოგვბანს სულის ჭუჭყს, გაგვაშორებს ცოდვებს. ჩვენ ასე ვლოცულობთ — უფალო შეგვიწყალო ე.ი. ჩამოგვაშორე ცოდვის ჭუჭყი.

წყალი თან უგემოა, თან ყველაზე გემრიელი.

ჩვენ ყოველდღე ვსვავთ წყალს, მაგრამ ისე გწყურდება და ისე ვსვავთ. იესო ქრისტე ^{სამაჟურტელ} დედაბავს ასე ეუბნება: — მე ისეთ წყალს მოგცემ, რომელსაც თუ ერთხელ დალევ, აღარ მოგწყურდებაო.

წყურვილს ვუნოდებთ არა მხოლოდ იმას, როცა წყლის დალევა გვინდება, არამედ იმას, როცა რაღაც ძალიან გვინდა. თუ ადამიანებს ერთმანეთი მოენატრათ, შეიძლება ასეთი რამ უთხრან ერთმანეთს: — წყალივით მომწყურდა შენი ნახვაო.

მეფე დავითის ფსალმუნში არის სიტყვები: „ვიითარცა სურინ ირემსა წყაროთა მიმართ წყალთასა, ეგრე სურის სულსა ჩემსა შენდამი, ღმერთო!“ ტაძრების კედლებზე გამოსახული არიან ხოლმე ირემები, რომლებიც წყაროს წყალს ენაფებიან. ე.ი. ადამიანის სულს, სწყურია ღმერთი, ადამიანი ისევე ვერ ძლებს ღმერთის გარეშე, როგორც ვერ ძლებს უწყლოდ. ღვთის გარეშე მყოფ ადამიანს სულ რაღაც აკლია, სულ რაღაც სწყურია, ბევრმა არც კი იცის, რა სწყურია მის სულს, როგორ მოიკლას წყურვილი; არ იცის, ვინ „მოიგონა“ წყალი, ჩვენ კი, ქრისტიანებმა, ვიცით, ვინ „მოიგონა“ წყალი, ვინ „გააკეთა“ მდინარეები, ვინ „რწყავს“ მცენარეებს, ვინ არწყვლებს ცხოველებს, ვინ ზრუნავს ადამიანზე და აძლევს ისეთ წყალს, რომელსაც, თუ ერთხელ დალევ, აღარ მოგწყურდება; ჩვენ ვიცით, სად მოვიპოვოთ ეს წყალი, რადგან ყოველი ზიარებისას ეკლესია ასე გალობს: „უკვდავებისა წყაროსა გემო ვიხმაროთ“ (ვიგემოთ).

ე.ი. ქრისტე ყოველი ზიარებისას გვიმასპინძლებდა ზეციური უკვდავების წყლით;

წყალი არის საიდუმლო, უფალო, გვაგემე შენი წყალი საიდუმლო, წყარო უკვდავებისა.

ამინ.

ივანე (ბადრი) ღვინჯიას კე მუსსერიძე

*დაიბადა 1945 წელს თბილისში.
დაამთავრა მ-ე საშუალო სკოლა,
შემდეგ თბილისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტი.
პროფესიით ინჟინერ-მშენებელია.
შპავს მეუღლე და ორი შვილი.*

ბადრი მუსსერიძეს სხვადასხვა სფეროში მოუხდა მუშაობა, მაგრამ სადაც წავიდა და რა საქმესაც მოაქცია ხელი, ყველგან შეუცვდა ბავშვების სასიკეთოდ მცირედი მანც ვაკუუმი. ასე დაუკავშირდა „დილასაც“ პირველ სექტემბერს თბილისის საბურთალოს რაიონის სკოლებში ყველა პირველკლასელს ბატონი ბადრის საჩუქარი — „დილის“ სექტემბერ-ოქტომბრის ნომერი და ქართული ანბანის ფერადი ნახატებითა და ანდაზებით გაფორმებული მშვენიერი გამოცემა დახვდება მერსზე.

დღეს ჩვენი ფურნალის ფურცლებიდან ბატონი ბადრი საქართველოს ყველა ბავშვს ულიცავს პირველ სექტემბერს.

ჩემო პატარებო, მინდა პირველი სექტემბერი მოგილოცოთ. რამდენი დრო გავიდა მას შემდეგ, რაც მე არ განმიცდია პირველი ზარის სიხარული, მაგრამ სწავლის დაწყების დღე ახლაც ისეთივე საუცხოო და ლამაზია, როგორც ადრე, ჩემი ბავშვობის დროს.

თვალწინ მიდგას თქვენი მხიარული, მშვენიერი, ზაფხულის მზით გარუჯული სახეები. რომ იცოდეთ, როგორ აკლდით თქვენს სკოლას, მთელი ზაფხული გაბუტული იდგა და გელოდათ. აბა, ახლა შეხედეთ, თითქოს მხრებში გაიშალა, განათდა, გალამაზდა და გამხიარულდა. იცინეთ, ივისკისეთ, იფრიაშულეთ და სიცოცხლე აგრძნობინეთ სკოლას, ვალში არც ის დაგრძნობათ — ყოველდღე ახალს გეტყვით და გასწავლით.

დანარჩენი თქვენზეა დამოკიდებული, XXI-ე საუკუნის დიდო ხალხო, თქვენ უნდა შეაღოთ მომავალი ათასწლეულის კარიბჭე. საქართველოს ყოველი თქვენგანი დასჭირდება, დასჭირდება თქვენი კაი კაცობა და კაი ქალობა. მოამზადდეთ თავი დიდი და კარგი საქმეებისათვის. წარმატებებს გისურვებთ!

ბადრი მუსსერიძე

ვაჭარა სინათლა

ჭიამაია მთელი დღე მინდორში დაფრენდა, სავიწებებს ქებდა, ერთობოდა... საღამოს თავის გვირილას ყვავილთან მიფრინდა დასახიზნებლად, უცვრად გვირილას ძირიდან ერთი მოყავისფრო მწერი ამოფრინდა:

— გამარჯობა, — მეესალმა, თან მაშინვე გამოემშვიდობა, — ნახვამდისო და, გაფრინდა.

— გამარჯობა, — შიამაია ჭიამაიამ, ნახვამდის თქმა კი ვეღარ მოახსრო, მწერი უკვე შორს იყო.

დღით მწერი ისევ მოფრინდა; ისევ ისე, როგორც წინა საღამოს, გამარჯობა-ნახვამდისო, — გვირილას ყვავილის ძირას ჩანვა და ჩაიძინა.

— ნეტავ, ამორი სიტყვის მეტი არადფერი იცის? — გაოცდა ჭიამაია, — არ იცის და ნუ იცის, რა კენა, იყოს და იძახოს, რამდენიც უნდა, უგ თავისი გამარჯობა-ნახვამდის. — გადამწყვიტა ბოლოს.

ჰო, და, ამის შემდეგ... გამარჯობა-ნახვამდის, გამარჯობა-ნახვამდის... ასე ისმოდა ყოველ დილა-საღამოს.

ერთ საღამოს ჭიამაიას მინდვრიდან მოფრენა შეაგვიანდა; ვისთვის ეთქვა მწერს გამარჯობა-ნახვამდის!? — ალბათ თამაშით გაერთო, აღარ დაიცადა და გაფრინდა თავის საქმეზე; დღით რომ მოფრინდა, ჭიამაია კიდევ არსად ჩანდა, — ალბათ გამასწრო გაფრენა, ან მე შემავიწყებდა მოფრენაო, — გული დაიმშვიდა მწერმა, მაგრამ საღამოსაც რომ არ გამოჩნდა, უკვე ძალიან შემფოთდა: — არა, იმის თავს რაღაც კარგი ამბავი არ უნდა იყოსო, — გაფრინდა, მინდორი მიმოიფრინა:

— ჭიამაია არ გინახავთ, გვირილას ყვავილზე რომ ცხოვრობს? — ჰკითხა ჭრიჭინებს; ჭრიჭინებმა ყურიც არ ათხოვეს, თავიანთი სიმღერა-ჭრიჭინით იყვნენ დატოულნი.

— ჭიამაია არ გინახავთ, გვირილას ყვავილზე რომ ცხოვრობს? — ჰკითხა კუჭკალიებს.

— თვალიც არ მოგვიკრავს...

— არც ჩვენ, — კითხვაც არ აცალეს ბავაყებმა; ხელიკებმა...

არც ჭოჭმა იცოდა არადფერი; ბოლოს ურჩია, ყოველ შემთხვევისთვის, გვირაბში მოქებნეო.

— გვირაბში რა უნდოდა?! — შეუჭვდა კი მწერი, მაგრამ სასწრაფოდ იქით გაქანდა; პირდაპირ, გულდაგულ შეფრიალდა გვირაბში. არც უფიქრია, მეც არ დავიკარგო; დიდხანს იფრინა... უეცრად ყურისძირას ჩურჩული მოესმა: — შორიდანვე დაგინახე, იმიტომ რომ ციმციმებ. ვინა ხარ? მზის სხივი ხომ აქ ვერ შემოაღწევდა?! მწერმა მიხედა ჩურჩულით მოლაპარაკეს, ჭიამაია იყო. მაშინვე ორივენი მოტრიალდნენ და უკან გამოსწიეს... ჭიამაია ამ შანთობელას ციმციმს მოსყვებოდა უკან.

— ვინა ხარ? — ჰკითხა ვიდევ ჭიამაიამ. მწერმა იქით ჰკითხა:

— აქ რა გინდოდა ამ ჯურღმულში?

— მე და ნიაგი დამალობანას ვთამაშობდით...

— კარგად გითამაშიათ... კარგად დაემალეთ ერთმანეთს, არა?

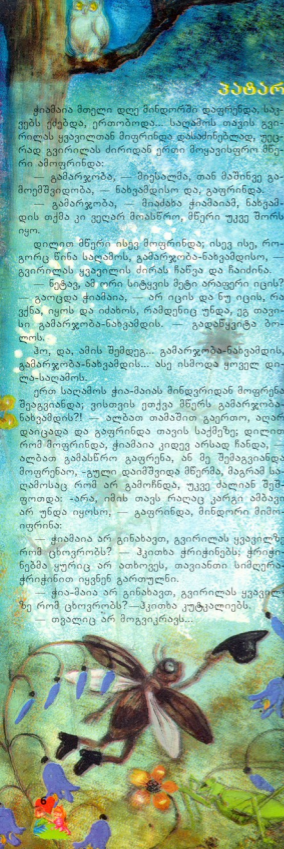
— არ ვიცო დამემალა თუ დაეძინა, სადღაც კი გაქრა, — ამოიოხრა ჭიამაიამ.

— სულერთი არის? შენ კი მარტო დარჩი და...

— შენ რომ არ მოსულიყავი, რა მემუღელებოდა, ისე მემინოდა ამ სიბნელეში, სიცოცხლეში, — ანუნუნდა ჭიამაია.

— ნიავს რომ არადრისა უშინია, არც ჯურღმულეზისა, არც ქვესკნელების, არ იცოდნი იმ კუ-

დიანთან თამაშს თავი დაანებე... ამ ლაპარაკში გვირაბიდან გასასვლელს შიადნიეს. უცებ დიდი სინათლე ეცათ თვალბში — მზისა...

კადრიც, ავსოვს მღერა და...
 კონცე, მგორედ შეიშობა ველად...
 აი, გგორილან ყველაღის გამაზნდა...
 ცნობიელა მამიხვე დასაძინებლად...
 და თავის ადგილას; საღამოს, ვის იქნის...
 ხნ მოქუნი მოუფლებოდა, კიდევ...
 ვამაზინავს...
 აღბე უკუწინა მინდორში, ძალიან დაღლილ-
 დაღებულად უკმაშიელა თავგებასველით და
 მთელი დღე გვიორილას ყვევილის ფერცელ-
 სე იჯდა.

შემდეგ?
 შემდეგ კი, ისევ ისევ გავრთულდა, ისევ
 ისევ, გამარჯობა-ნახვამობს, გამარჯობა-
 ნახვამობს, გაისმოდა ყოველ დღელ-ღამელს.

მხატვარი ნანა სანია

... ვამაზინამ თავის მშველელს შე-
 ხედა, ხომ უნდა გვეტო, ვინ იყო; შე-
 ხედა. და იცნო თავისი მგზობელი „გა-
 მარჯობა-ნახვამობს“.

— შენ ხარ? როგორც კიბციქივდი და
 ახლა რატომ აღარ ცმციქივ?

— ციციხაივდი ვარ, ზემო პატარა სი-
 ნათლე დიდ სინათლეში ჩავრგები...

— უეროდება, — გაუსწორა სწრაფად
 ვამაზინამ, — მაგრამ ეს კი ვარგად სიანს
 ვინც ამათებდა სიბნელეში. — მერე, უკვირ
 გამიხიორულდა ვამაზინა, ფრთები ააფარა
 თქალს. — რა ვარგია, რომ დავეკარ-
 გე, რა ვარგია, რომ დაუკარგე, ისე
 ხომ ვერ გავიკვებდი, რომ ასათბე...

... ციციხაივდა განყრა.

შეავსე
 კროსვორდი
 აღამიანის
 სახელებით

11 დღის
 პაუზა

მ	ა	ბ	გ				
ს	ა	რ					
მ	ა	ნ	ქ				
		ქ	ბ	ი	კ	ა	
ბ							
მ	რ	ბ					
ყ	ო	ფ	ა	ჟ	ც		
ჭ	ი	ა	ნ	ჭ	ვ		

მზავრო-უნინარი

გათენდება დილა -
აწვალენ დილაკს.
თორმეტე და სამსე -
კაკუნია კარსე.
მორუელსე თუ ორსე -
თაძამობენ მორსეს.

შერულდება ხუთი -
ვილაც წვიმის კუდით
გამჭვირვალე წვეთებს
სარკმელს მოამსვენებს.

წარი რეკავს ექვსე,
დაიძახებს ღვესო:
- ჰეი, მანდ ვინ არის?
- მესავრო უჩინარო...
შებინდდება, რეკავს
კაკუნია კარსე.

თუმც გულში აქვს შიში,
სმას თბობებს ბიჭი:
- ჰეი, მანდ ვინ არის?
- მესავრო უჩინარო...
გამოაღებს მარდად,
კართან არევი არ დგას.

ღვესომ აბეწარი
მიანც დაინახა:
- ნახეთ, ვინ უფილია
თურმე ეს ტრანახა,
აღარ მოიხვენებს,
თუ არ გაიღახა!

გადარევის შიში,
ელმება ძილში:
- ხომ გიგანი, ქარო,
მესავრო უჩინარო.

პიჭი

დაიტანჯა ბიჭი -
არ ამოსდის კიჭი.
მე ონერო კიჭო,
ამოსვიდე, გთვობს!
ასღუკუნდა კიჭი:
- ამძორმა მიჭირს.

ჯერ მოიცა, კიჭო,
რომ მოთქვამს და ტირის,
როგორ გამტყვრევიროს
კაქალი და თხილი.

ჯერ ისვენებს ბიჭი,
არ ამოსდის კიჭი.

სისრული

ეროვნული
6060 ბუხარაძის ქუჩა

- სოფიკო, ცოტა ხანს მოდი აქ, შეილო, - გადამხა აიენიდან ეზოში მოთამაშე შეილიშვილს ბებიამ. სოფიკომ მაშინვე მიიბრინა:

- რაო, ბებო, რა გინდოდა?
- ავრემც გუნაცვლები. ერთი ნემსზე ძაფი ამი-
გე- უთხრა გოგონას ბებიამ, თან შავი ძაფის კოჭი და ნემსი მიაწოდა.

სოფიკომ ძაფს თითებით წვერი წაუგრიხა, ნემსის ყურწს უსისწერა და წამსვე შეაძვინა ჭკურუტანაში. ის იყო, ახლა კოჭიდან ძაფი უნდა მოეწვიტა, რომ ბებიამ შეაჩერა:

- ცოტა გრძელი მოაწვიტე, შეილო, ეგ მოკლე იქნება.

გოგონამ ძაფი დააგრძელა და გაოცებულმა ჰკითხა:

- რად ვინდა, ბებო, ამსიგრძე ძაფი?
- ეხლა მაგდენი არ დამჭირდება, რო ეხმარებ, ნემსზე კიდევ ბევრი დარჩება, იმას მერე გამოიყენებ და სხვას აღარ შევაწვუებ ძაფის ასაგებად.

- მაგაზე ნუ იფიქრებ, ბებო, აქ არა ვაქა მე ავიგებ, - თქვა გოგონამ და ისევ სათამაშოდ გაიქცა.

- აბა, როგორ ამიგებს, ქა, სადაც არის უნდა წავიდეს, - ჩაიცინა მოხუცმა.

სოფიკო საზოგადოებრივ არსადეგებზე იყო ჩამოსული სოფელში ავეისტოს ბოლოს დედა და ძამა ჩამოვიდნენ მის წასაყვანად. ბარგი ჩააწვეს, გაემზადნენ, ბებიასაც დაემშვიდობნენ და, უკვე მანქანაში სხდებოდნენ, რომ შემფოთებულმა სოფიკომ ხვეწნით უთხრა დედას:

- რაღაც დამავიწყდა, დედა, ცოტა ხანს ბებოლა ავალ!

- იმე, იმე, იმე, დედაკონებ,

მსახარამ ბიორგი ჩაჩანიძე

მალე უნდა წავიდეთ. გოგონამ ხელად აირბინა კიბე და ოთახში შევიდა. ოთახის კედელზე კარგა მოზრდილი ხაერის ბალიში ეკიდა; ზედ ათასნაირი ნემსი იყო დარჭობილი; ზოგი მოხრილი, ზოგი მსხვილი. სოფიკომ ბებიას ხელსაქმის ყუთი მოიტანა, იქიდან ჯერ თეთრი და შავი ძაფი ამოიღო და ნემსებზე ააგო. მერე იმათ სხვებზე მიაყოლა. ყუთში რა ფერის ძაფიც იყო, თითქმის ყველა ააგო ნემსზე და ერთმანეთის მიყოლებით ხაერედის ბალიშზე დაარჭო, იქნებ ესენიც დასჭირდეს ბებიასო. მერე შორიდან გახელა ბალიშიდან ჩამოსული ფერად ძაფებს და მიეწონა:

„რა ღამაზია, ნამდელი ცისარტყელაა, პატარა ცისარტყელა თანაც რამდენია, სანამ ბებიას სათელეს გამოუეგზავნით, ეყოფა კიდევ“, - თქვა გულში და გაიქცა... დამშვიდებული ჩაჯდა მაქანაში.

ამის შერდეკ გავიდა რამდენიმე დღე. ბებიას ნემსი დასჭირდა, მივიდა კედელზე ჩამოკიდებულ ბალიშთან და რას ხედავს! ყველა ნემსზე გრძელი ძაფია აგებული: თეთრი, შავი, წითელი, ლურჯი თუ იისფერი...

„ი, თურქი რას შემპარბა. მე კი არ დაეიჯერე, ლმერთო, გაზარდე და გაამარჯულე!“ - დალოცა შეილიშვილი მისი ზრუნვითი ულოკმობარმა მოხუცმა და ბალიშიდან ერთი ძაფიანი ნემსი ამოძარო. მაგრამ მანც არ მოშორდა ბალშს, ღიმილით უუერებდა და იმასაც მოსწონდა ქუჩებდა ჩამოსული იერადი ძაფები. ღამაში იყო. სოფიკოსი არ იყოს, ბებიამაც მიახვესა პატარა ცისარტყელას.

შუშანა მგალაძე
პატარა ბიჭის
ფიქრები

მინდა ვიმეურნალო,
 მინდა ვაგამრთულო,
 ორად ვაჩქეხლო
 ჩემო საქართველო.
 მსურს გუგულში ჩავიკრა
 ეს მინდორ-ველები,
 რომ არ ვადათულოს
 მტერმა ყუავილები,
 ციხურად მოდივლივე
 მღელვარე ტალღები,
 ჩემი მკვობრები,
 აუხანაი ბაღლები.
 თამა ავვიოხრა,
 ტანკმა ვადათხარა
 ნისლის თეთრ კაბაში
 მდგარი ავადხარა.
 ვურცხლისფერ ნამუფებში
 მთვარეს ჩაეძინა,
 მსე და ვარსკვლავები
 სღვამე ჩაიძირა.
 გოლითი მთები
 ფეხზე წამოდგანან,
 ვიხეუბი კლდის ქიმსე
 რატომ აღარ დგანან?!
 პატარა ბიჭი ვარ
 და რა ვხას დავადგე?!
 როცა ვავიწრდები,
 იქნებ ვამოგადგე.

გაიქნა
 შუშანა მგალაძე

ნახი თარგამაძე
ბაიშარჯვა
ბაბომ

ვაიმარჯვა ბებომ, მკონი,
 შემაქანა ბევრი ღოძი,
 ამის შემდეგ, როგორც იქნა,
 დავამთავრეთ ,,დიდი ომი“.
 ახლა როგორ ვითამაშო...
 როგორ ვავიტანო გოლი?
 მკონი თავად ბურთსა ვუვარ,
 ხან მკონია თავი დოღი.
 რაც შეაქანა ბებომ ღოძი
 ვერ შექანდა მკონი ღორი,
 მაგრამ უნა ერთი ღორი,
 ვკვიცივით ორი, ორი.

მხატვარი: დარეჯან ზილახვილი

დავით ხუროძე
შირაფი

დაცხა, ვუწნატრებოდა
წუადლი შაპის კოკით...
ჭა რომ აღმოვაჩინეთ,
მაშინ ვაწუდა თოკი.
ბუღსე განნდა ქირაფი,
კეთილი და წუნარი,
წაივრძელა კისერი,
როგორც ოწინარი,
ამოვვიღო ჭიდან
ქინუღივით წუადლი!..

ლია კობალაძე

სიკათე

ვეკითხები დედიკოს:
- რაა, დედა სიკეთე?
- რა და, გრძნობა, მოძმისთვის
ცვლნლს რომ შემოგაკეთებს.
როცა არ გაუცრუვებ
მოიმედეს იმედებს,
ღუკემას სხვას რომ გაუყოფ,-
სითბოს რომ გაიძუტებ.
მუნს ხორანს გუღმი ეს გრძნობა
ახლა კვირტებს იკეთებს,
მერე გაიფურჩქნება
და იქცევა სიკეთედ!..

დალი მაზმიშვილი

წვიმის წვეთი მღერის

წკაბი, წკუბი, წკაბი, წკუბი
წვიმის წვეთი მღერის,
ჭრელ მინდორზე დაძუბულა,
წვიმის საქანელით.
გზაზე წვარო დასწევია
ბროლისმძივა ჩქვროთ,
ფუნქემ რიღად გააფენია
მოქანავე დედი.
წკაბი, წკუბი, წკაბი, წკუბი...
წვიმის წვეთი მღერის,
ფურცის, თაღის, აბრის თათლებს
აღმუბებს და მუყეით.

ქურდბაცანები

საღიომე ბებია ვენახიდან გაჯავრებული მოვიდა. ჭრული წინსაფრის აკეცილი კალთა ეზოში ხელით ჩამოიბურტყა და მისწაზე ყურძნის კლურტები დაკვივდა.

გიორგი პაპამ კლურტებს დახედა და თქვა:

— კიდევ უჭამია!

— ვანა ცოტა? ზოგი ვაზი მთლიად ჩამოსვლეპილია. ის ვურანა სადაც მისწვდენია, მარცვალი არ შეურჩენია ვაზისთვის. თუ არ მოშორდა ვენახს, როვლობამდე მთლიად გაგვინახვრებს, როდემდე უნდა ხანსლოს ყურძენი იმ თხერტილიშა?

— იმასაც ხომ უნდა არსებობა, დედაკაცო, რა ვახნდა ორიოდე მტვევანი. ვუ რა სალაპარაკოა?! — უსაყვედურა გიორგი პაპამ შეუღღღეს.

— უ არხენიო, არც შენი თავი გუცოდება და არც — ჩემი. მა ის შევილივით ვაზრდილია, ნალოლიავეები ვაზის ნაყოფი ნადირს შევაჭამით? ან რა ბისუსს ვაცემ შემიღვიღლებს, ბები ენაცვალთ იმათ, როველში ქალაქიდან რომ გვესვენვან და ჩამოსვლეპილ მტვევნებს ნახავენ, არ იტყვიან, ამ ვენახს პატრონი არ შეავდათ? — არ ცხრებოდა საღიომე ბებია.

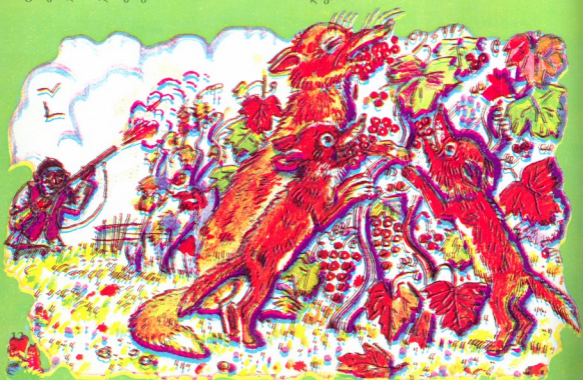
— ეს, შენ ხომ კაცი ვერ გაჯობებს ლაპარაკში! — გიორგი პაპამ ხელი ჩაიქნია და სახელში შევიდა. მალევე გამობრუნდა. მხარზე თოფი გადაიკიდა, ბირუშუმრა ეჭო გადაიარა და ჭიშკარი გაიხურა.

მეღის ვენახში გიორგი პაპა და ფიქრობს, რა სჭამს ყურძენს, რა უნდა იყოს: მგელი? ტურა? მელია? თქნებ მასწანვალა ძაღლია, იმხანც იცის ყურძნის ქაპა. წინასწარ რას გაიფებს კაცი, თუ თვალით არ ნახა!

გიორგი პაპამ აღაზნის არსს ქვევით, ვენახების თავში ვაზა გადაიარა. თავის ვენახს რომ მოუახლოვდა, მხარზე გადაკიდული ძველი „ბერდენკა“ გადმოიღო, წაიკუსა და ჩუმად, ფეხკრეფით წავიდა წინ. თან მწიფე ლუღლუღა ყურძნით დატკვევილ ვაზის ძირებს უთვალთვალელებდა.

მოსაგვალს კარგი პირი უჩანდა, მალე როველს გაანაღვდა სიფელია.

— თქვენ კი ვენაცვალთ პაპა, ბიჭებო! — წამჩურჩულა მოხუცმა და შეილიშვილები ინატრა, ნეტავი ახლა აქ შეაგდენენ, გვერდში მომცეპბოდნენო.

უცუბ ვიორგი ბაბა ადგილზე გახვდა. უფრო მოიკუნა, ბალახებში კურდღლივით წაცუქქდა.

ვენახის ბოლოში, ვახის რიგთან თაფლისფერ ბაღიან ნადირს მოიპკრა თვალი. ვანა ერთს? სამს. ერთი დიდი იყო, ორი — ბატარა, ისინიც თაფლისფერები. იდგნენ უკან თათებზე შეშართულები. წინა თათები ვახის შტამბისათვის მიეზახინათ, ლამაზი, ბუთქუნა კედები სასაცელიდ ვაჟეშვიკით და კისერწაგრძელებულები მტკვნებოდან ყურძენს მარცვალ-მარცვალ სვლებდნენ, პირს იტკბარუნებდნენ.

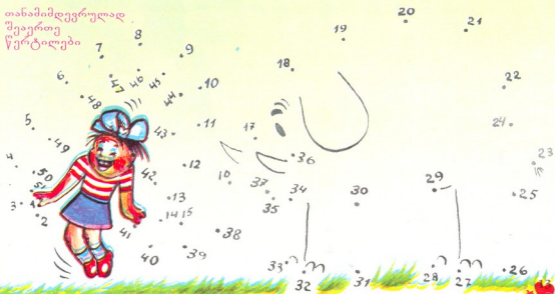
— აი ვინ ყოფილან ყურძენის ქურდები. მკლიების მოვლი თვახი მობრძანებულა. მე თქვენ

ვინვენებთ ხეირს, დამცაო! — დამუქრა მკლიებს ვიორგი ბაბა და თოფის საკეცი ფრთხილად გადმოსწია, ლულა ცისკენ შეშართა და ძველმა „ბურდენკამ“ მესხვით იქუნა. თოფის ხმამ მულაკედები დააფრთხო, ერთ წამში გაქნენ. ვინ იცის, საით ვარბოდნენ დაფეთებულები.

— ვგრე გინდათ, ვგრე თქვე ქურდბაცაცებო, ამის მერე აქეთ პირს ვუღარ იზამთ! — სიცილით მიაბახვა ვიორგი ბაბამ, წელში გაიშართა და თოფი მხარზე ვადაიკიდა.

— ნეტავი ბიჭები აქ ყოფილიყვნენ და თავისი თვალით ენახათ ყურძენიპარია მულაკედები! — ამბობდა შინისკენ მიმავალი, დიმილაქცეული მოხუცი.

თანამიმღვერულად
შეაერთე
წერტილები

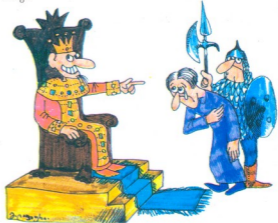

ჩენო პატარა! შენ ალბათ ხშირად გესმის სიტყვები „პოლიტიკა“, „პარლამენტი“, „მოთხოვნა“, და არ იცი მათი მნიშვნელობა. პოდა, იცოდე, რომ **პოლიტიკა** არის სახელმწიფოს, ქვეყნის მართვის, ადამიანების ცხოვრების მოწყობის ხელოვნება, **პარლამენტი** სახელმწიფოს უმაღლესი საკანონმდებლო ორგანოა, **მოთხოვნა** კი - უმაღლესი აღმასრულებელი ორგანო.

ოღონდ ისიც უნდა გახსოვდეს, რომ ყველა ვინც სახელმწიფო საქმეებს განაგებს, ადამიანია; ადამიანი კი, როგორც ყველაფერი ამ ქვეყნად, დადებითი და უარყოფითი, ანუ ცუდი და კარგი საქმეების მთლიანობაა. სიცრუე, ანუ სიმრუდე და სიმართლეც ადამიანური ბუნების წინააღმდეგობრივი წყვილია.

როდესაც ჭკვიანი და სამართლიანი ხელისუფალი, პოლიტიკოსები და პარლამენტარები მართავენ სახელმწიფოს, ქვეყანაში წესრიგი და თანხმობა სუფევს. ბოროტი გონებისა და მრუდე ბუნების მმართველები კი არ ითვალისწინებენ ხალხის ინტერესებს, თვითნებურად წვევტენ საქვეწოთ საქმეებს და დიქტატორებად იქცევიან.

სამეფო საბჭო დღევანდელი პარლამენტის წინა სახეა.

საქართველოში ვერ კიდევ XI საუკუნეში არსებობდა სამეფო საბჭო - „**დარბაზი**“. „დარბაზის“ წევრებს „დარბაზის ერნი“ ერქვათ (ამ სიტყვიდან შემდგენილია სიტყვა „დარბაზი“), ხოლო სიტყვა „დარბაზობა“ რაც თავდაპირველად „დარბაზის“ საქმიან

დახაზი

სახლომას აღნიშნავდა, სადღესასწაულო-საზეიმო მღვდლების მნიშვნელოვან შიშვენილი (პრემიერ-მინისტრი) იყო „მწიგნობართუხუცეს-ჭყონდილი“, და მას ყველა საქვეწოთ საქმე ეხებოდა. სახელმწიფოს დემოკრატიული, პარლამენტური მართვა

დიქტატორით უკმაყოფილო ადამიანების აღშფოთება ხოვგვერ შეიარაღებულ აჯანყებაში გადაიზრდება; ხელისუფლების აარადით, ძალით ხელში ჩაგდებას, რასაც ერთი წყობილებიდან სხვა წყობილებაში გადასვლა მისდევს, **რევოლუცია** ეწოდება.

როცა სახელმწიფოს ხალხი მართავს, ამას **დემოკრატიული** მმართველობა ეწოდება

(„დემოს“ ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს ხალხს).

კიდევ უფრო სრულყოფილი გახდა თამარ მეფის დროს.

პარლამენტი - უმაღლესი წარმომადგენლობითი საკანონმდებლო დაწესებულება ანგლისში შეიქმნა მე-13 საუკუნეში. დღეს ახეთ დაწესებულებას, რომლის ვალია კანონთა გამოცემა, სახელმწიფო ბიუჯეტის მიღება, საერთაშორისო ხელშეკრულებების დამტკიცება და სხვა, ზოგან პარლამენტი ჰქვია (დღე ბრიტანეთში, იაპონიაში, საქართველოში...), ზოგან - **კონგრესი** (ამერიკის შეერთებული შტატები და ლათინური ამერიკა), შეუცვიაში - **რიკსდაგი**, ფინეთში **სეიმი** რუსეთში სათათბირო - **დუმა** და სხვ.

PARLIAMENT

დღევანდელ მსოფლიოში პარლამენტს, ხელისუფლებას აღმაინები თვითონ ირჩევენ. არჩევები ზოგ ქვეყანაში 4 წელიწადში ერთხელ იმართება, ზოგში - 5 წელიწადში ერთხელ, ზოგან კი ყოველწლიურადაც არჩევნებში მონაწილეობის და თავიანთი სასურველი აღმაინებისათვის ხმის მიცემის უფლება აქვს ყველა სრულწლოვან მოქალაქეს.

ის აღმაინა ანდა პარტიები (ერთნაირი პოლიტიკური შეხედულებებისა და მიზნების მქონე გაერთიანებების, რომლებსაც ხელისუფლებაში მოსვლა უნდათ, ჰპირდებიან ხალხს, რომ უკეთესად მართავენ ქვეყანას, და ამ

გზით ცდილობენ ამომრჩეველთა უპრავლესობის მიმხრობას, რაც შეიძლება მეტი საარჩევნო ხმების მოპოვებას. რომელი პარტიებიც მეტ ხმას მიიღებენ, ისინი ადგენენ პარლამენტს პარლამენტს. ავალბებს **მოთავრობას**.

მოთავრობა შეიძლება დანიშნოს სახელმწიფოს მეთაურსაც - მუფედ ან პრეზიდენტსაც. მოთავრობა (მინისტრთა კაბინეტი) პასუხისმგებელია პარლამენტის წინაშე - მან უნდა იზრუნოს აღმაინების ცხოვრების სხვადასხვა მხარეზე ზოგი სადინისტრო წესს, როგვს და კანონიერებაზე აგებს პასუხს, ზოგი-ჯაიის შენახვაზე; ზოგი - კულტურის განვითარებაზე...

ყოველი ქვეყნის პარლამენტში არის ორი ძირითადი დაპირისპირებული მხარე - **მმართველი უმრავლესობა და ოპოზიცია** - ორივე ცდილობს თავის

ვისი შეხედულებისამებრ მართოს ქვეყანა, ორივე თავთავისებურად იცავს ხალხის ინტერესებს, მაგრამ ვინ მართავდა, ვინ - მრუდი, ვინ კეთილს თესავს, ვინ - ბოროტს, ხალხმა თავად უნდა გაარჩიოს და აარჩიოს.

ხალხის, მოქალაქეების, ანუ ამომრჩეველების ნებაზე დღიად არის დამოკიდებული ქვეყნის მომავალი, შენი და შენისათვის ბედნიერი და გაღალბებული მომავალი.

უფალმა გავეკეთებინოს სწორი არჩევანი კარგი, მართალი და კეთილი მომავლის საწინდრად.

**ტარიალ ჟანგური
დათუნია**

გული ჩაიკოკლოზინა,
ესე იგი - ჩაიწმინდა!
მურე ჩაიც მოითხოვა:
- გენაცვალეთ, ჩაიც მინდა!

ტარიალ ხავთასი

ფუტკარი და დათუნია

დათუნია მიეპარა,
თურმე, ფუტკრის გუჯახაო
და შეუდგა მძიმე ტორით
მორის მტვრევა-გლეჯახაო.
მაგარამ ფუტკარს არ ემინა
და ხესტარი აღესაო;
თავი ისე გაუსივა,
ველარ ახელს თვალღებსაო.

**სულ სხვის ტანსაცმელს
ნუ იცვამ, გიჟო!**

რომ არ გაშიცვიდეს ზურგი,
მოვისურუ ბებოს ქურქი!

რომ არ გაშიცვიდეს კეფა,
დავისურუ ბაბუს კეპი!

რომ არ გაშიცვიდეს ფეხი -
მაქვს დედიკოს „საპოკები“!

ზამთრის სულ არ შემინია,
ასე ადრე მიტომ ვღვები!

ბაჟან სვანიძე

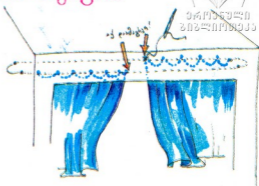
**გინდ გათოვდას,
გინდ განვიმდას**

შეშოღკომის ქარი დაჰქრის,
მზე ვერ ათბობს ველებს, მინდვრებს.
აწი აღარც მენადვლება,
გინდ გათოვდეს, გინდ გაწვიმდეს -
ზაზამ ჩექმები მივიდა,
ბებო მიქსოვს ახალ წინდებს!

მხატვარი ვაჟა ჟურხული

მაგიდის თოჯინების თეატრი

საქართველოს
ზენა ლავაური

ზენა ლავაური

აილე მუკოსი ყუთი, დაახლოებით 50X50X50-მე სახსრისი და გამოჭერი, როგორც ეს სახატგმა ნაწიწენ-
ბი. შიდა მხარეს მიაკარი ცისფერი ქაღალდი ან შეღებუ. ეს იქნება ცა. თუ ძირს მწვანედ შეღებავ, გამოიყა
მდელი. თეატრის სჯონს ვარდღიანე მოხატო. ახლა ფარდაც ჩამოკოლე მაგარ ძაღზე ან ქაზე. აი, ასე! და
თეატრიც მზად არის. აარსე რაიმე მზაპარი, მაგალითად, ნაყარქქია. დახატე თოჯინები მაგარ მუკაოზე
გამოჭერი (უხაე მერწვა და კერეა ეხერხება, შეუძლია საძერწი თხით დაამზადოს თოჯინის თავი და შედ
ბამით გამოტენილი განსაკმელი მამაგროს. მერე თავზე წერილი მიეთული დაუმატრე და მარიონეტეც მზად
არის. დეკორაციები ქაღალზე დახატე და სეენის შიდა მხარეზე დაამატრე.

ახლა მეგობრებმა ვიანაწილეო როლეში, ერთი დევი იქნება, ერთი ნაყარქქია, ორნი - ნაყარქქიას
ძმები. არ დაგვიწყდეო სექტაკლის მუსიკალური გაოორებმა! შეარჩიეო შეხაფურისი კასეგა ან ფორფიგა, ან
ვინე დაკერა იყის, შიანინოს მიუჯდე. შლაპარს სჯორღება წამეყიანე - შემღარე სეენა შეეცოდითი მაგიდის
ლაშუთი ვაანათოთ. მოწვიეო სექტაკლზე ბეზია-ბაბუები, მშობლები და მეგობრები, შემოდეთი თეატრი
მაგიდაზე, აანთიე მუქი, გახსენთ ფარდა და... მზაპარიც დაიწყო...

ფანტური

ოთარ შალაშაბრიძე

სული ჩაუდგა ქართულმა,
დახვეწა, მოაჩუქურთმა:

ვინც ეოთ მისი კამთლელი,
ღმერთმა მარაუყენ უკურთმა.

სულ სამი ღარი აბია,
დათაფლულია სამიოქი:

ეს არის მისი სიმდილე,
და მისი მოავალეამიოქი.

ერთ ღარს ენისას უსმობენ,
მოდინ, რაც ფანდღუს მოება;
მეორეს ჰქვია მამული,
მესამეს - სარწმუნება.

აღოცე ახსოვს ასაკი
სმატკიბოს და ძალადღეროვანს;
აღბოთ იმდენი წლის არის,
რე სნისაც საქართუვლოა.

მსახარი ბიორგი ჩარანიძე

საქართველოს
მრთველი
ბიორგი

ქრისტიანობა

მთა „პორი“ ხანსკრიტულზე ნიშნავს „ხიმაღლეს“. „ცას“. ძველი მსოფლიოს ხალხები მთას სამყაროს ხახვად და მოვლად აღიქვამდნენ. ვეკაპტური და მექიკური პარამიდებიც მთის ფორმისაა და ისინიც სამყაროს, კოსმოსური წესრიგის მოვლად მიაჩნებოდა.

მთას წარმართული ღმერთების სამყოფელადაც თვლიდნენ. მაგალითად, ძველი ბერძნების წარმოდგენით, ღმერთების ადგილსამყოფელი იყო ოლიმპოს მთა. საბერძნეთშივე, პარნასის მთაზე ბინადრობდნენ, მათი წარმოდგენით, მზისა და სიბრძნის ბრწყინვალე ღმერთი, ზელოურებათა მფარველი დეოთება აპოლონი და მუზეი.

ძველბერძნული მითის მიხედვით, ზეცისა და მიწის დიდებულ შვილი, ტიტანი პრომეთე, რომელმაც ღმერთებს ცცხელი მოსტყვა და ადამიანებს ჩამოუტანა, განისიხებულმა ღმერთებმა კაცობის ქელს მაკავებენ. პრომეთესთან ჰყავს გათავებული ქართველ ხალხს „კაცობის მალად ქედზე მთავარული ამირანი“, რომელსაც ყვავ-ფრინველი უფლებიერ გულ-მკერდს და რომელსაც კერა და ვერ გაუწვევია ტყეობის ვაჟკო.

ადამიანებისთვის ცცხელი მოტანაზე ერთი სიკარული ლეგენდა - ჰაბუკუბე, რომელიც უშმაზე ავიდა, რომ მისი მწვერვლიდან ბედნიერების მომწიჭებელი ცცხელი წამოვიღო.

მიუხედავად ამის დაკავშირებული ბიბლიური ისტორიებიც. მაგალითად, სინას მთაზე ვანუცხადა უფალმა ღმერთმა: ბიბლიურ პატრიარქს მოხეს ათი მცენება (სულელები) ცცხელზე ცცხელზეანი ასობები ამოუკვეთა ადამიანთა წმინდად ცხოვრების ათი შეუვალი კანონი. მორიას მთაზე აიყენა აბრაამმა თავისი შვილი ისაკი, რომ ღმერთ-ბიბლიის მსხვერპლად შეეწირა ის. წარღვრის მთის უკავშირებენ არარატის მთას, სადაც კოხიმი დღესაც არის სოფს კილიბნის წარწერები კილიბნისა, რომელმაც წაღვეკვს ვალიაბონის ადამიანები და ცხოველ-ფრინველები, მათს წარღვრის შემდეგ კვლავ გაგრძელდა მათი ცხოვრება.

სიციცხლე დედამისაზე ანდა, ვოქვათ, გოლგოთა, სამსჯავრო ადგილები.

სადაც ჯვარს აცენს ღმერთი, ძე დეოთისა - იესო ქრისტე.

აღმა ქრისტიანული რელიგიაც იხიარებდა მთილოგიური და ბიბლიურ წარმოდგენებს, მთებისა და ღმერთების კავშირს. ამიტომ ხშირად ჩვენს ქრისტიანულ კვლევებს მოხება და ამაღლებულ ადგილებზე აშენებდნენ.

დედამთის ზურგზე ველზე მალად მწვერვალს, ჰიმალაის მთების მდებარე ვეკარეტს, მთის ძირში მცხოვრები ადგილობრივი მკვიდრები ზოგნი საგარამატკას უახიან, რაც ღმერთების დღეს ნიშნავს, ზოგნი კი - ჯომოლუნგმას (ღმერთქალი - მთათა დედა). ჰიმალაის ერთ-ერთ უმაღლეს მწვერვალს - კანჩენჯანგას კი

დეოთებად თვლიან და კრძალავენ მასზე ფეხის შედგმას. ეს იციან მოამსყლელებმა და არაიის არახსილს ფეხი არ დაღვეამს კანჩენჯანგაზე - ორი მეტრია რომ აკლდებლიათ მწვერვალამდე უკან ბრუნდებოდნენ.

თუმცა მწვერვალის დაპყრობილად ითვლებოდა არადა სიტყვა „დაპყრობა“ ვერყოფილა აღბინისტებს შორის.

მწვერვალზე ასობები ისინი ამბობენ - მთა-ამიწერი. აი, ამას კეეია ის, რაც ერთი ფრაზა განმარტა კომმა ამოიკვება მთისველმა მექე მარემ: „აღბინი ხში, უწინარეს ვეკვლისა, მწვერვალების პატივისცემა“.

ახიამი, ჰიმალაისა და პამპის მთიანეთში ვეკრეტის გარდა კიდევ ცამეტი უმაღლესი მწვერვალია. ისინი 8 000 მეტრზე მაღლები არიან, მაგრამ მხოლოდ ზღვის დონიდან ათვლით. ისე კი, ჩვენს პლანეტაზე უმაღლესი მთა წყნელქვეშ, წინარე ოკეანეში მდებარე მთა მაუნა-კეა არის. მისი ხიმაღლე ოკეანის ფსკერიდან

მთლიან მდებარე, ანუ 10 კილომეტრია. ვეკრო კი, წყლიდან პავის ერთ-ერთ კუნძულად არის ამოხიდილი. საინტერესოა, რომ თვით ეს ჩემპიონი მთა არ ყოფილა ველაზე მაღალი. ველაზე მაღალი მთა, ჩვენი მზის სისტემაში, თურმე ყოფილა პლანეტა მარსზე მდებარე ოლიმპი.

ახლა ორივე სიტყვა ვთქვათ კავკასიონის მწვერვალებზე

ველას გაიგონიათ იალბუზი, მაგრამ, თუმცა ქართული ხალხური ლექსის მიხედვით ეხტანგ მეფემ მწვერვალებს ფეხი, იალბუზი „ქართული“ შთა არ არის, ის ებარღის ტერიტორიაზე მდებარეობს. სიტყვა „იალბუზი“ „ლოკლის ფაფარს“. მართალია, იალბუზი მოელს ეეროპაში უმაღლესი მწვერვალია, მასზე ასვლა ისე იოლია, რომ მეერი მოამსველობის პირველ გამოცდილებას აქ იღებს. მაგალითად, 1960 წელს იალბუზზე 1395 კაცი ავიდა. საქართველოში უმაღლესი მწვერვალია შხარა, რომლის სიმაღლე 5200 მეტრს აღწევს. რომ შვედართო ვერესტს, განსხვავება თავხარდამცემა, ეერესტი თითქმის ორჯერ უფრო მაღალია - 8848 მ. საქართველოს უღამაზუხი მწვერვალებაა „ხევის პატარბალი“ - მყინვარწვერი, ხვანეთის დიდებული „სამთავა“, კლდოვანი მწვერვალი უშმა, თფირი და სეტეკი თფონულდი (ხვანურად თფინული მოფერებით თფირს ნიშნავს).

კავკასიონის უღამაზუხი მთების შუიღებს - ქართველებს შუღამ იზიღდავა მოამსველობა. თუ ვერესტზე პირველ ამსველეს თფსინგ ნორვეის „ლოკლის ეეფხეს“ ემაზღნენ, ჩვენ გეეევადა აკლდეების ეეფხეო, მიხიღლ ხერგიანი; ჩვენი აღბისიტები ახული არიან არა მარტო კავკასიონის, არამედ სხვა ქღების მწვერვალებზეც. სულ ბიღო ხანს, 1999 წლის მასში ჩვენები ორჯერ ავიღნენ აღადამისის მესამე პოლუსად“ წოღებულ ეეერესტზე.

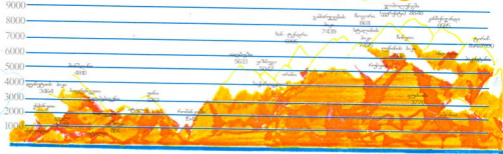
ახლა კი ჩამოფთავალით და დავიმასხვორით ეველაზე მაღალი მწვერვალები კონტინენტების მიხედვით:

- ეეერესტი, აზია - 8848 მ.
- აკონკაგუა, სამხ. ამერიკა - 6960 მ.
- მაკ-ინლი, ჩრდ. ამერიკა - 6994 მ.
- კიღიმანჯარო, აფრიკა - 5795 მ.
- იაღბუზი, ეეროპა - 5642 მ.
- ენისონის მასივი, ანტარქტედა - 5140 მ.
- ვიღქელმის მთა, აესტრალია - 4694 მ.
- ენსაზო, ორჯორ გამოიუერება მთების სიღიდის ფარღობითფერი სეტემა ჩვენს დღემამწავზე.

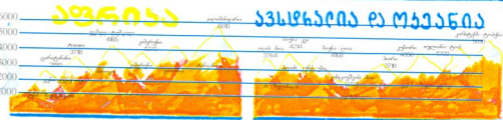
ე ვ ს რ მ ვ ა

აზია

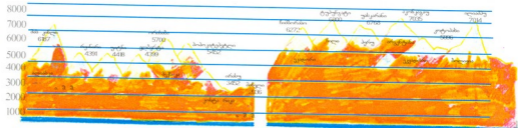
აფრიკა

აზსხალია და მჯეანი

ჩრდ. ამერიკა

სამხ. ამერიკა

მინაფურები

ეტყობა იცოდე
 ვახია,
 რომ ძვიანბარს
 ახია,
 წაწი, გაჭყეუბა
 ხის ძირის
 და ხხეის ბლანში
 აძინებს!

გოჭი ჭივის
 მკეჩხრია,
 გნსაეუვად
 ატეხილი,
 გაუთილა -
 ბეუოკამ
 ქალსაჯარი
 ძვანუ ნადე...

ანის ანა
 უკინილამ
 დიდ მაძლთან
 აიილა,
 რომ მძვარა
 ანამ უოთეო,
 დამცინიან
 ეათეუ...

ბაბოსკანაბი

 დაგოგმანთბ თეთრი მტრედი,
 ლულუნენს და თითოს ცეკვას,
 ბედნიერი დედოკოა, —
 ორი ხ... გამოიწვა.

ნანუნებარზე ბრინჯიანბ კლავს,
 მორკალულო ბ

დღეს ჩვენი გვერდის სტუმარი სამი ლაზი გოგონა იქნება. თეკლა და თამუნა ლექსებს წერენ, თეონა კი. მოჭადრაკეა — ლექსებისა რა მოგახსენოთ, მაგრამ უცნაური ზღაპრების გამოგონება და ხატვა კი ნამდვილად ეხერხება. ახლა პერსონალურად წარმოგიდგენთ თითოეულს.

9 წლის თეკლა ლატიგაშვილი ქალაქ წორის საშუალო სკოლაში სწავლობს. მისი ლექსები, რომლებსაც ახლა გთავაზობთ, გამოსაქვეყნებლად არ იყო გამიზნული, სულ შემთხვევით მოხვდა რედაქციაში. თავფურცელზე ასეთი წარწერა იყო: „ღამიარა მამიდას! ისიამოვნეთ...“ და რადგანაც ლექსები ყველას ძალიან მოგვწონდა, გადავწყვიტეთ, ღამიარა მამიდას წილი სიამოვნება თქვენთვისაც გაგვზიარებინა. იმედი გვაქვს, თეკლა არ გაგვიწყრება.

მზე — ყვითელი საცერი...
ფიქრი სხივად გავცერი,
ოქროს ველად ვაქციე
ყვავილების ჩანჩქერი.

შავი ღრუბლების ჯარი,
სეტყვა მოვიდა ჩქარი,
მოჰყვებოდა მთა და ბარი
ღვარი, ღვარი და ღვარი...

ვარსკვლავები მღერიან,
ციდან იმზირებიან,
მთვარეს ესალმებიან,
ჩნდებიან და ქრებიან,
დილით მზე რომ ამოდის,
ჩუმად იპარებიან.

დოდო დეიდა!
ძალიან მიყვარს საბავშვო „ქურნალი
„დილა“ და ყოველთვის ვკითხულობ. გან-
საკუთრებით მიყვარს ლექსები. ზოგჯერ
თვითონაც ვწერ. მინდა გამოვიგზავნოთ
ჩემი ლექსი.

თამუნა თვალაბიშვილი
თბილისის 122-ე სკოლის
V კლასის მოსწავლე

ფისო
- უმადურო, ბრივეო,
ფისო, ფისო, ფისო,
განა შენ შეგიძლია
რამე იხინდისო?
- როგორ არ შემიძლია,
თაბებს ვიჭერ მარღად,
მაგრამ როდის იყო
მიფასებდით ამაგს.

თეონა მისი — ჯერ არ გაგიგონიათ ეს სახელი და გვა-
რი? ჭადრაკის საშყაროში კი თეონას უკვე კარგად იცნობენ.
პირველად შეჯიბრებაში 8 წლისამ მიიღო მონაწილეობა, 8
წლისამ თავის ტოლებში მეორე ადგილი დაიკავა, 9 წლის —
თბილისის ჩემპიონი იყო, ნელს კი, 10 წლისა, საქართველოს
ჩემპიონი გახდა.

ალბათ, დიდიდან საღამომდე საჭადრაკო დაფასთან მი-
ჯაჭვული გოგონა წარმოგიდგათ თვალწინ. სუ-
ლაც არაა. როცა თავის პაიკებს (ეს მისი საყ-
ვარელი ფიგურებია) მიაბინავებს, ხატვასაც
ასწრებს და ზღაპრების წერასაც. „დილაში“
მოსულმა იმდენი ნახატი მოგვიტანა, ამორჩე-
ვა გაგიჭირდა.

სულ მალე თეონა
მსოფლიო
ჩემპიონატში
მონაწილეო-
ბის შიხანდე-
ბად ესპანეთ-
ში გაემგზავ-
რება. „დილა“
თავისი მრავალრიცხოვანი კითხვებით მი-
ერთგული გულშემატკივარია. წარმატება ვუ-
ვოთ!

კადეშის ომი

ეს ამბავი 3500 წლის წინ მოხდა. ხეობის სამეფოს მღვდელთა ხელმძღვანელის ხაოუხილი II-ს ერთი ფიქრი არ აქვს: კვლავ მტერი დაეჯიბნენ უკვალობის დამარცხება კი ვერ შეეძლო. მუცე რამსიხი ვერ ემარჯვებოდა, მაგრამ გამოსცდილება და სიამაშე არ აკლავს. ამიტომაც უმისამ შერკინებას, სერამ უნდა გამოეჩინოს ხაბრისოლედილი. თუ დაეპირდაცვ, ხომ კარგი, თუ არა და, მსიღობისმდე არც შეეყოფილება?.

რთა რამსიხს II-ს ცხობა მრევლი — ხაბრისოლედილი ხეობის ხელმძღვანელი, ჩაქვანი დეოთება ამისის ნებურისა და მრევლის, ჩუტაყ რთობი ვანუხრახივის ხნაურ მოყვის ნებობის შერკინება? ერთი თხოვა სამარჯვე უნდა ვაძეულო, ხეობებსა ქარქაშისადაც ხელის ამოცემაკ ვერ მოახსრინო?.

უკვალობაზეა აისხეს იბრალი, ვაამრადეს სამხედრო ხომალდები, შემობატონეს თავითი სანაქებო ცხენების და მტრის შესახვედრად გასწიეს.

ერკვადი გაშლილი კადეშის გეგის სამხრეთიდან კლდეები ურტყა. აქ უნდა შერკინებოდნენ ერთობის რამსიხისა და ხაოუხილის მებრძოლები.

თბიერაჯი, რამსიხის დაშქარს უკვე დაბნაკა მხედრობე ფარაონის აზრით, სწორედ კლდევანი მხრიდან უნდა გამომწინადაყო მტერი. მაგრამ მოწინააღმდეგე არ ჩანდა, იბრალის წესამც კი არსიადიან თხივდა. უკვებ ჩიქილით აღკვდა — ტყვეები მოაგვითი. მხრისებურის თბი კაცი მოაგვარავს. უცხოლომელები ჩინდნენ, უკნი ხაისიო უკვათი. — უნა ხარი? ხადეურები? — კვათია ხელმძღვანელ ტყვეები ფეხი ჩაუკინდნენ ფარაონის. კლდეული ბატონი წყნს ერთი მცადურეცხოვანი ტომის შეიღები ვარი, ხეობის მუხობლად მცხოვრებნი, დიდა ხნის წინათ ხეობებსა დაეკატ-

ყვევის და მას შეეძვე თხელებული ვარი მათ დაშქარში ვაითითი თხე შევლიდის თვალთი ვადამოგვხვიდა და გადისხნა მათი მონობისაგან. მოვალე შეხიან, სერე ვინეურები მტრის ადგილსამყოფელისა.

რამსიხის შეპყვლა უცხოლომელები და მათიებური მხრიდან — ჩრდილოეთიდან ჩაუხაურდა მტერსა ულანს. ულანს მტრობე კი არ ჩანს, თერეუ სუ თხევათი, ხეი ვლამწივის ხერხი გხმარა და ცრუ მაცნეები ვამოვე წაყრა. ვკვაობის ფარაონი ბრძენი მოაგვარსადიდა თვი, მაგრამ ემარჯვებოვობამ ხელთა, თიღად მთელი უცხოლომელობა სიტყვას ხეობის ყველგანხაგალი დაშქარს სამხრეთის მობიდან მებარა სახაურებულ ვკვაობისმელებს და თავს დაეკვა. ამისის მასხურნი დაბნენ, იბრალა მოამარჯვეს, მოგრამ ვაგებრელები თხევენ და დროლოდ შერკინება ველიარ მოახსრეს.

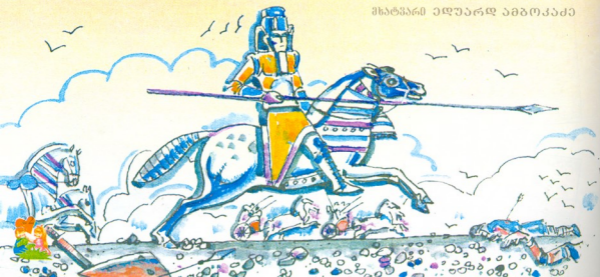
ხეობებსა ვიყინა დიხვეს მტერს ვკვაობენ და მღლე ვარაონის ამავალს ალვა შემოარტყეს. რამსიხსა დეოთება ამისის მომართა დილევათი „ამის, მამაკ და ბატონი ჩემო! დავისავე ჩემს თავქარაინობის ვაი... და თბიო შენს ხელით არის ჩემი ზედი, სუ გაშქარავ ვკვდებო?.

ამისმა შესიხნა მთი დაღად: უკვაობის მხრისებურელო სუ შედრეებს ჩემს მრევლი ხარ და ზედის ანობარა არ შეგავლბო?.

დატყვევებული რამსიხი ხაოუხილის მამკინებს მუცემ ბრძანა: „ტყვე დედაქალი! ხაოუხის წაიყვანო და დილევაში ჩაიგვყო. დავებრუნებები და ხიბილითი ვანანენს თქვა მოვტყვანო?.

კადეშის ველი წაოღად შეიღება. წინახილლის დაკარგვითი ვამოგვარებას ვკვაობისმელებს ქვა ქვაზე ადარ და-

მხატვარი ელუარდ ამბოკაძე

ტოვს, ახსენებს ფარაონის სახელს, ადიდებს ამინს და გვეყვითნებს მტერს. მაგრამ არც ხეობი დარბნივ ვალში, თაუ-განმარულად იბრძოდა ყველა, ბოლოს ქაჩივ გაუწყვდათ. ერთმანეთი თავი შეაკლეს, ცოცხალი არავინ გადაარჩინებდა კადემის ველზე.

ხაოუსილამ ბრძოლის ველს გადაინდო და უღდა ეოპ, ხიფებს დაესადგურებნა ინგველე, არსაიდან მის არ მსოფა, მხოლოდ ხისხლი იფცა ტბად, მისმს დამწყუნდა და დარბნივ ნაფქარდა მბრძანებელი „აბა, გასრულდა თმა, მაგრამ რა! ცოცხალი არავინ ვადაიმბნა, დაქვერდინენ ხეი ქალუბა, დობობდინენ ბაუშებია, რისთვის ებრძობდით? ხალხს თუ ბუნდინებნა არ მოეუტებნე, რა აზრს აქვს ასეთ მუციობას? აი, ხელთა მტავს ფარაონი, ნება ჩემად ვაყოცხლებ თუ არა, მაგრამ ცოდეფა რთარა დავიდი, ევგავის ქვეყანა უბატონიოდ დავტოვი, ისა ხალხის ვაგათაფსიწველები, დავუზავებნა და მშველობაინათნაში დავლევი ამ წუთისი-ფელისი“.

დატყვევებული რამსეხი ხაოუსის სასახლის საბატონირიში განაბინებს ვლიდო, სარქუმელით მივიდა და სასახლის ვხის ვამხდა, ჩატემა გალიდინენ ბაუში, ხეები ევობდინენ, ბუნება ხალისობდა, თავი ფიქრს მსაკე ფარაონისა, — „ასეთ ხამარცხებით აღსახსრელის არ ვუღოდა, დემრთობა საბატონის პატარა ნაწილი ნამბარა საბატონიდე, მე კი ვინაბრისი, ხალხს ვსოცებ, ვინ მოვლი აძის ნებას თუ ცოცხალ-დი ვადაფრნის, ამისნა ვეციებ, ადარასიდეფ ვისიბებ“.

დღევალტაქში დამბრუნებული მუყე ხაოუსილი თავად ეახლა დატყვევებულ ფარაონს, დადებული მუყე — უონ-ბრა ხანდაწილხმა ხელმწიფექ ქაბუკ ფარაონის, — მიმ-წონხარ რთორც ნამდვილი ვაბუკი და ებობებს ხაცოცხლებს რა გვაქვს ვასაეიფო? ერთმანეთს ვერ ვჯამბთი, თმა კი უბედურების მუტი არაფერი მოეკიდებნა ჩვენ და ჩვენს ხალხს, ბილს ჩვენება ხუსტობა საქება, თუ თავის გამბინებ-რა გსურს, ხბრნითა და კეთილი საქმით ვაბთქეი სახელი მშვეობის დროსი“.

ქაშვლიდო ფარაონის მდებლად დაუკრა თავი და მთუ-ვად დიდი მბრძანებელი, დმურის მიდლობა მუქწარავ, შინა მუგობრობის დინსა თუ ვამბადოა.“

რეცა ფარაონი ევგავისტის ვუნ გახანგზავრებლად გაემ-ზადა, მისუქს ხაოუსილი უონხრა: „შვილი ჩემი, ვიცო, უშუხობა გამბინდებდა, მაგრამ შენი ვალდა, ქვეყნის მსხუ-დო, ჩენი მუგობრობის დასტურად კი მინდა თქონის ფარ-ფელტა მოვარეფა, ზედ ჩენია საბარადისო მბილს ნაწინა აღბეჭდვადო, თან ჩემს მშეოურნახე ქალის ნებას — თოუეს მუკრთავ ცოლად, ბუნდინარად ცხსიფრეთი და საბართილად-ნად მართეთ ქვეყანა უკუწითა უკუნისამდე“, დიდად ვაა-ხარა რამსეხი ხაოუსილის სიტყვებ. — გამთქმუფილობა და სამშობლისოკენ ვზას დაადგა, რათა საქონწვილოდ მიმ-ზადებულეთი და საკადრისად დახედვდოდა ხეი მუყის ასულის.

ნოცა დღეიფიფამბ ქალიშვილის მამს ნება ვარეცხდა,

თოუქ მონს დაეჭირა მშობელია ვულის ხალხს, დღევან-ნოუ ვგონთა, სამშობლიდან ასე მოწყვეტლი მუკვლებ ცხსიფრებნას? უწინამც დღე დამეფლევა, უცხსტომბლის ცო-ლად ვაგვეყო“, დღეიფიფამბ ასე დამარეფა შვილი „ვიცი რარეფ ქვლია უკსილობაში ცხსიფრება, მაგრამ არ დამეფე-ყო, შენ მუყის ასული ხარ და ის უნდა ავეთი, რაუ ქვეყა-ნას სქინდებდა, ქალი თუ ხილამაშითი ფასობს, ვაბუკი — ვინებთია და მამკობობი, რამსეს მუყეს კი არც მშეყინერე-ბა ავლია და არც ხბრნენე, თუ ევგავისტის დღეიფიფი ვას-დებო, ჩვენს ქვეყნებს შორის მშვეობობა აქნება, აი, ხომ ხე-დავ, რა დიდი მთავალიფობა დავეჭურა ზეკამ, ასეა ვამბო-ნდება შენი მუყერი ბუნება და სამშობლის ხაყვარული“, მუყის ასული მსხვდა, თუ რა დიდ ხბრნესს უქვადებდა დედა და დათახნხდა.

—ხეობის მუყის ასულის მშვეობობის საქვერდელ უო-ვლიყო ხალხი ვამოიფება, საქონწვილოდ მოკაზმული ხელ-მწიფე სასახლიდან ებობიფა და საღვდიფილის მუკვება, თოუეს მონცხვად დეახარა თავი, ბილის ძალია მოკრება და ფარაონს ასედა, მის წინ უღამბრეხი ვაბუკი იფცა, შუბლი ვაგენსა დღეიფიფა, სახე ვარწილოდ, მუქმაც ვა-მინათია, ვახალიფობა ფარაონი, მუყე-დღეიფიფად ამბის ტბარში მუჭედა და რამსეხმა დღეიფობას მამართა: „აბა, მოგვევარე მასხური შენი ვეგამბტრინე და ვეპისახურეი“.

ფარაონი რამსეხი და ხეი მუყის ასული თოუე დიდ-ხანს და ბუნდინებდ ცხსიფრებდინენ, ევგავტესა და ხეიამ მშვეობობა დაახიდვურა, მისიხი მტერბა და შური, მუყე ხაოუსილი მალე ვარდაიფკვალა, მთელმა ხეის ქვეყნამ, მოვლბა ევგავტემ დაიტარა იფა, მისი ხეკისისა და ხბრ-მბის ამბებს უფეეობდინენ მამები მუღლებს, მუღლები — მუა-ლითაშვილებს.

მრავალმა წელმა ვანელი, დღეა მუყე რამსეხის ხუ-ლის ზეცად ასულის დროც, ხეკვდილის წინ ფარაონმა მისიხი მუყისწველები და დღეიფიფები და ვარეცხადა, მუ ვმონდებობა, ასედა თქვენ იციო, რთორც მსხედავი ქვეყა-ნას, ვაუკროხილდინო ხეის ქვეყნის ერთგულებას, ჩენი მუგობრობა ხომ თქონის ფარეფტარევა ხაუკუნად დამეჭვი-დო, ვასილდინო მუ ზეცადინ ევგავიფერს ვეცადე და თვალ-ქერს ვადენებო“.

ევგავტვლებმა ხაყვარული მუყის პატეოსეკეცება ტბა-ბა იაფს და შოე მისი დიდე ქანდაკება დღეიფეს, ფარაონის ანდერობს მარაწილოდ მუხრეულებას ცდილობდა ყველა, ხილი იმის ნამიად, რომ რამსეხის უკვდავი ხელი მუღამ თავისი ქვეყნის კეთილდღეობას დახსტრობლებს თავს, დი-ღობობი მშის სხეი მუღაწვეს ხილემ რამსეხის ტბარში და ხელმწიფის ქანდაკებას ვეგვეფინს უჩაობს...

ფარაონ რამსეს მ-ისა და ხეიფის მუყე ხაოუსილი III-ის მიერ კადემის იმის მუწვდე დღეიფული სამშვეობითი ხელმუკრეულება უჩარეულებია მხოვლითი ისტორიაში, და მშვეობობის ხბრნესს ვეგასწავლის.

სვენთან კი არა,
 შორს - სხვაგან,
 უცხო ქალაქში
 მეფობდა -
 კაცი, რომელიც რმეს
 სვამდა
 და ფაფით ვერა
 ძღვეობდა.

ღარდობდნენ
 მწარეულები,
 ხიოღნენ წარამბარო,
 ვართ თავგ წაბნეულები -
 ფაფა სურს, სხვა რამ - არაო.

გულა-ნაბადი ავიკათ?...
 რა მოვუსწროთ თაუნებს?
 ირმის მწვადს სელი აგვიკრა,
 არც იხვის სორცი არ ნებაეს.

არც კვერცი სურს და მურბას
 არ ყვარება სრულიად,
 თქვით, ეს საჭმელი თუ აბა
 ოდესმე დაგვიწუნია?

მეფე ამბობდა: - ბუსღუნი
 მე თქვენი არ მენადვლება,

ფაფა მომართვით ბურღულის,
 სხვა რამ სურც დამენასვებ!

თამადაც, ღვინის ტრფიალი,
 ამ აზრს ვერ შემცდეღვეინებს
 და რმის მაგ ივრად ფიალით
 ღვინოს ვერ შემასმვეინებს.

ღარდობდნენ დიდებულებიც, -
 გავემწარო ცსოვრება
 მეფეში ჩაბუდებულმა
 ფაფიჭამია ცსოველმა.

უოველდღე ფაფა ჰირს თუთქავს,
 რმის სმით ვართ განწავლები.
 გლახაკები ვართ, ან თითქოს
 ვართ ქუჩის მაწანწალები.

სამეფო საბჭოც ოხრადეა:
 მშიფრნი დავეწეტებით,
 თუმც სხვა საჭმელი ოხრად
 გვაქვს,
 თითითაც კი ვერ ვესწებით.

მეფე კი მუღამ რმეს სვამდა
 და ღონე ემატებოდა,
 ფაფას რაც უფრო მეტს ჭამდა,
 მით უფრო ვაკაცდებოდა.

თუმც სმალში ვერვინ ჯობნიდა,
 აზნწარებდა მიწასა...

ჭირივით სმულდა ომი და
 მუღამ მშვიდობას იცავდა.

მტურიც მტრობას ვერ ბედდვდა,
 შიმობდა - გავიხარია!
 მენ კი, ჰატარავ, რმეს სვამ და
 ფაფაც სომ გიუვარს ძალიან?

ბილინურიდან თარგმნა
 ვახტანგ კახიანიძე

„ჯევილი“ დაზრუნის შემდეგ იმავე 1904 წლის ნოემბერში, მარიამ ღუმურიას თაოსნობით გამოვიდა ახალი საბავშვო ჟურნალი „ნაკადული“ (თავდაპირველად ცალკე – მკერძიანი; განათობის, ცალკე-მშობლითათვის). მკერძულთათვის კერძოდ ნალში იბეჭდებოდა ცნობილი მწერლების თუ ახალგაზრდების აგრეთვე, თარგმნილი ლექს-მოთხრობა-ზღაპრები. ვარა ამისა ბავშვების ციონის გასარძაველად „ნაკადული“ აწვდიდა მათ ცნობებს მეციერებისა და ტყუილის მიწვევებზე; ისტორიულ, გეოგრაფიულ, მხარეთმცოდნეობით მასალებს; გასახალისებლად და თან გონების საღესად – სხვადასხვა სახის გამოცანებს; იბეჭდებოდა ბავშვთა შემოქმედების ნიმუშებიც, ბავშვების წერილები და სურვილები რედაქციისადმი...

...მე ყვაივლების ცრემლი ვარ,
ცვარნამად გამოწვეული;
ერთს კალაპოტში ჩამდგარი,
დღეს მნაკადულად ქცეული.
იმ ყვაივლების და ჩემი
ერთია ნაიღი-სურვილი —
გამზარ ველ-მინდვრებს ვესხურო
და თქვენ მოგიკლავი წყურვილი.
გიორგი მელიქიძე

ადვილად მაგრამ, სამწუხაროდ, კთავალკისი იყო ბერძენთაგანი და ყოველ მღვდელ-მოქმედებას ბერძნულ ენაზე ასრულებდა. ეს არ მოსწონდათ ქართველებს; ჩვენ გვიანდა ისეთი კთავალკისი, რომელიც ქართველთაგანი იყოს და ყოველ მღვდელ-მოქმედებას ქართულად ასრულებდესო. სიტყვს და აასრულეს კიდეც; შეექმნა საკუენები, ფარსმან მეფის დროს, ქართველებმა გამოიხზოვნეს საბერძნეთის იმპერატორისაგან, საქართველოს ყოლიდა კთავალკისად ქართველთაგანი. იმპერატორმა ძალაუფებურად ნება დართო ქართველების თხოვნას.

ჩიტუნიავე,
ნეტავი შენს...
ცის სივრცეში
ლალადა მტრენს!
*გიორგი
ქუჩიშვილი*

საქართველოს ბავშვთა

ხუნე ჩიგები მუერხინდუნე, თუ თითო გოგნე თითო ჩიგე დაჯეღინდა, მამის ერთს ჩიგს აღარ ერგებოდა გოგნი და, თუ თორნი დასახებოდუნე თითო გოგნულ, მამის ერთი გოგნი ისე დარწხებოდა. რამდენი ჩიგი და გოგნი იყო?

ბავშვთა
დედასაც ვჭამი,
შვილსაცა ვსვავი,
ორივე ვემრიელია,
დედა ახალი სჯობია,
შვილი — რაც უფრო ძველია.
ბაკმი

შემოწმებული

ქ-ნო რედაქტორი! იმდენ ჩამოვიდა მამანემი და მანუქა 4 მან. სათამაშოებისათვის. ამ უფლს თქვენ ვიგბავინით და ვთხოვთ 2 მან. გადასეთ ქართული თეატრის ასამეხედალ და 2 მან. კიდეც საყვარულ აკაკის ფონდის სახარგებლოდ.

საბავშვო ბავშვთა

მოჯამაგირე ხილოს საქმელს კპარავდა. ქალბატონმა შეეგყო და ძრიელ გაუწვრა. მოჯამაგირემ ურცხვად გალაპყტა. ხილო იქვე გაუნძრევლად იდგა, შემდეგ მიგრაილდა კუთხისკენ, სადაც მოსამსახურის ჩასაქმებელი იდო, აიღო და დაქინია. ჩასაქმელის ხარმულიდან მღვა ბრინჯი კი წამოყვავდა.

გიორგი წულუხიძე

ქ-ნო რედაქტორი! მე, მაყვალა მრეველიშვილა და მაქრო თეთრამქ აპარლების სახარგებლოდ საბავშვო თეატრი ვაგმავრეთ. სულ შევაგვრეთ თორმეტი მაური. ვთხოვთ, ეს უფლი აპარლებს გადასეთ.

1910 წელს მარიამ ღუმურია გარდაიცვალა. ჟურნალის რედაქტორად დაინიშნა ქართული საბავშვო ლიტერატორისა და ჟურნალისტიკის მომავლე მწერალი ნინო ნაკაშიძე. 1924 წელს „ნაკადულს“ 20 წელი შეუსრულდა.

რამ მრამველიშვილი

„რამდენი ბავშვი ვაწრთვენი, დაავაჟაკვე, ცხოვრებაში შეავერეო უაქიში მწეობით, საუკეთესო იდეალებით გამსჭვადული. ახლა ახალ წყებებს წრთენს! და ახლაც წმინდად ასრულებ შენს მოვალეობას.“
ბავშვის ხული, მისი არსება შეთანაა, შენით ხარობს, შენით ილხენს...
ხიამით ეღის, — ხელში ჩავიგდოს, გადაგიკითხოს, შეგითვისოს...

1775 წელს ინგლისში ისინერ იოკიმ უგრამის ხელმძღვანელობით გაბართულ იქნა ცხენის ტრამვაი. პირველად უგრამს მოუვიდა ფორად ცხენებისათვის გვირთი შექმნუბუქებინა და ამისათვის გაიყვანა ლიანდაგი ქუჩისამართი დაგვირთული ვაგონებისათვის. ასეთი ლიანდაგის გზას დაარქვეს „უგრამის გზა“. თანდათან პირველი მარყეული ჩამოსორდა უგრამის გვარს და დარჩა მარტო ტრამ. სიგყვა „აგის“ თანდართი შესდგა ტრამვაი.
ცხენების საშუალებით მოხიარულე საზოგადო ტრამვაი ხალხისათვის შემოიღეს ინგლისის ქალაქ ლივერპულში 1863 წელს.
ელექტროტრამვაი პირველად იყო გამოგონებული ამერიკაში 1873 წელს.

დავით კარგალაშვილი

142-ე საშუალო სკოლა

„მასწავლებელი მოღვაწე უნდა იყოს და არა შემსრულებელი“ — ასეთია 142-ე საშუალო სკოლის დირექტორის ბატონი სოსო ლაგვილაძის მრწამსი.

142-ე სკოლა გარეგნულად არაფრით გამოირჩევა სხვა სახელმწიფო სკოლებისგან, მაგრამ მის შენობაში შესული ადამიანი უთუოდ იგრძნობს მეგობრობის, ურთიერთპატივისცემისა და ერთობის საოცარ ატმოსფეროს, რაც ერთი და იგივე ადამიანის დამსახურება არ უნდა იყოს. თვით კარისკაციც 1200 მოსწავლიდან თითოეულს სახელით და გვარით კი არა, პიროვნულად იცნობს, აღარაფერს ვაშბობთ დირექტორზე და პედაგოგებზე — ეს ერთი სიტყვითაა ჯაჭვი, მთლიანი ორგანიზმია.

სკოლა მხოლოდ მშრალი სასწავლო პროგრამით არ შემოიფარგლება, დიდი ყურადღება ექცევა ბავშვების შემოქმედებითი ნიჭის გამოვლენასა და წარმოჩენას. პატარები ძაგალითს პედაგოგებისგან იღებენ: მშვენიერ

ლექსებს წერს სკოლის დირექტორი ბატონი სოსო ლაგვილაძე, მასწავლებლები რუსულან შენგელაია, შედეა ჯაქია, ხარგული ფიტცბალაიშვილი, მარინე სარალიძე და ნინო ლაფრელაშვილი. მათ არც ბავშვები ჩამოირჩებიან, სკოლის ლიტერატურულ ჟურნალში — „სინაილე“ - კება ნოზაძის, მაკა კანდელაკის, ირაკლი და ნინო არჩიშვილის, თათია ტროპისის, ქეთინო შენგელაის, ლელა ტაყელოშვილის, მარია სხულუხიას, ნინო კეკელიძის და სხვა შემოქმედ მოსწავლეთა ლექსები და მოთხრობები შეტანილია.

დიდი ასპარეზი აქვთ სიმღერისა და ცეკვის ნიჭით დაჯილდოებულ ბავშვებსაც, მუსიკალურ სტუდიაში საბალეტო და სამეჯიკოსო ცეკვების, საფორტეპიანო და ფოკალური ჯგუფებშია ვახსნილი, ცალკე მუშაობს ქართული ცეკვების სტუდია, ქართული სიმღერების შესრულებაში ბავშვები და მასწავლებლები ერთმანეთს ფეხბრუნებენ. დიდი ისტორია აქვს თეატრალურ სტუდიასაც.

ორი წელია სკოლაში იმართება საქართველოს დამოუკიდებლობის

დღისადმი მიძღვნილი კვირეულები „შემოქმედებითი მართობი“.

ეს ყველაფერი ვერ იარსებებდა, რომ არა მართლაც საათივით აწყობილი სასწავლო პროცესი. აქ უკვე მნიშვნელობა არ აქვს, ვინ უკეთ მღერის, ცეკვავს თუ ლექსს წერს, მასწავლებელს პროფესიონალიზმი, მოსწავლეს კი ცოდნა მითხროვება, მკაცრი გამოცდებიც ყველასთვის ერთხანია.

მგელი

ანდრე ას-
მინა ხო

თისაგან განსხვავება გსურთ, პირველ რიგში დააკვირდით. მგელს სწორი კული აქვს, მარჯვენა მხარესა ჩამოშვებული, ან პორიზონტალურ მდგომარეობაშია. რაც უფრო კარგ ხასიათზეა მგელი, მით უფრო მაღლა სწევს კულს.

მგელს ისეთი ბასრი კილები აქვს, რომ ერთ წამში შეუძლია ირემს შუკელი გაუფატროს. მაგრამ ამავე დროს ეს საოცრად ფაქიზი იარაღიც არის. ერთი ცნობილი მეცნიერი ყვებოდა, რომ მგელი, რომელიც მას მიეჩნეოდა, კბილებს ქუთუთოებში აკლავდა და თვალებს უხვლდა.

მგელი ტკვიანია და დაკვირვებული. ერთხელ ერთი მგელი ძაღლების ზროვის ჩხუბს შეესწორი: თავად ეი არ ვაერია მათ მარაქაში, როგორც ეს ძაღლებს ახასიათებთ, არამედ შეუმცდარად ამოიწერა აყალმაყალის მოთავე, კულით დაითრია და ჩხუბიც ამით მოსპო.

სხვა ცხოველებისაგან მგელი იმითაც განსხვავდება, რომ მხოლოდ ერთხელ „ქორწინდება“

კარგა ხანია რაც აღამაინებმა მგელს სასიკვდილო განაჩენი გამოუტანეს და ზოგან სისრულეშიც მოივანეს. მაგალითად, ისეთ დიდ ქვეყანაში, საფრანკეთი და დიდი ბრიტანეთია, მგლის სახსენებელიც ვაწყვეტილია.

მგელთომოძულების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზია ის, რომ მათზე ყოველთვის ცუდად წერდნენ, დაწყებული „წითელქუდიდან“. თუმცა მრავალი წლის წინათ ყველაფერი სხვაგვარად იყო. ანტიკურ საბერძნეთში დღისა და სინათლის ღმერთის - აპოლონის ნიშანი მგელი იყო. მისი ბრინჯაოს გამოსახულება დელფოს ტაძარში საკურთხეველს იცავდა. რომაელთათვის მგელი ომის ღმერთს - არესის ემბლემას წარმოადგენდა. სწორედ მგელმა იხსნა დასაღუპავად განწირული ძმები - რომული და რემი. მოგვიანებით რომულმა იმ ბორცვზე, სადაც ეს მოხდა, ქალაქი რომი დაარსა.

სინამდვილეში მგელი სულაც არ არის სასტიკი და შეუბრალებელი. ამ ბოლო დროს სხვადასხვა ქვეყნის მეცნიერები, პირველ რიგში ამერიკელი და კანადელი ზოოლოგები, დიდახანს ცხოვრობდნენ მგლების გარემოცვაში და აღმოაჩინეს, რომ ისინი საოცრად თბილი და მოსიყვარულე ცხოველები არიან.

მაინც როგორია მგელი?
გარეგნულად მგელი საკმაოდ ჰგავს ძაღლს - ჩვენი „ოთხფეხა მეგობრების“ მრავალ ჯიშს ხომ სწორედ მან დაუღო სათავე. თუ მათი ერთმანე-

და მთელი სიცოცხლის მანძილზე „მეუღლის“ ერთგული რჩება.

მგლის ოჯახში სიყვარულის ატმოსფერო სუფევს. არის გაუთავებელი ხვეწვა, კოცნა, ლოკვა, ფერება. როგორც დადლილიც არ უნდა იყოს მგელი ლეკვების სიყვარულით დამდნარი, კვლავ სანადიროდ მიდის, რომ მათ საჭმელი არ მოაკლოს.

აღსანიშნავია, რომ მგლები დიდ ოჯახებად ცხოვრობენ. როცა შშობლები სანადიროდ მიდიან, პატარა ლეკვები საიმედო „ძიძების“ ხელში რჩებიან - მრავალრიც-

ხოვანი „დეიდები“ „ბიძები“ და „ბიძაშვილ-
მამიდაშვილები“ მათ ყურადღებას არ აკლენენ.

საერთოდ, მგლების დამოკიდებულება ლეკვე-
ბისადმი, თუნდაც ისინი სხვა იყვნენ, ქებისა და
მიბაძვის ღირსია. თუ მგელი დღუპული მშობ-
ლების ლეკვებს წააწყდა, კიდევ აჭმევს მათ,
კიდევ ასმევს და ცხოვრების ავ-კარგაც ასწავ-
ლის. ერთი სიტყვით „შილაღ აიფვანს“. ასევე
იქცევა ობოლი ძაღლის ლეკვის მიმართაც.

მგლებს ძალიან უყვართ თამაში. უამისოდ ერთ
დღესაც ვერ ძლებენ. სპეციალური მოედანიც კი
აქვთ, სადაც რამდენიმე ოჯახი მოიყრის ხოლმე
თავს და არის გაუთავებელი სირბილი და ხტო-
მა. ისინი „დაჭეობანასაც“ კი თამაშობენ. ერთი
მგელი მეორეს გამოეკიდება და როცა დაეწევა,
ცხვირს გაჰკრავს და განერღება. ახლა მას და-
ედევნებიან და ასე ვრძელდება კარგახანს.

მგლები იღიმებიან კიდევ! მათი ღიმილი მრავალ-
გვარია: ნახი, მხიარული, ეშმაკური, გულ-
ღია, მორცხვი, ერთი სიტყვით – მგლის ღიმი-
ლი. ვინც მგელს ახლოდან დაკვირვებია, ყველა
განცვიფრებულია: ღიმილი ხომ სახის გამომეტ-
ყველებაა, გრძნობებისა და გონების სიავის ნიშა-
ნი.

თუკი შემთხვევით ახალგაზრდა მგელი დაი-
ღუბება და შინ არ დაბრუნდება, მისი ღაციოს
მწუხარებას საზღვარი არ აქვს: – იგი საჭმელს
აღარ ეკარება და ტირის. მისი „უ-ო-ო-უ“ ისევე
შეგძრავთ, როგორც მოტირალი ქალის ვოდება.

უცნაურია, მაგრამ ამ ფრთხილ და ჭკვიან
ცხოველს, რომელიც კარგადაც დარბის და სხვებ-

ზე უკეთ დამალვაც შეუძლია, ყმუილის დაუოკე-
ბელი სურვილი აქვს, რაც ხშირად საბედისწე-
რო როლს ასრულებს მის ცხოვრებაში და მის
სიკვდილშიც – იგი ხომ ამით მონადირეს თავის
აღვილ-სამყოფელს ატყობინებს.

საერთოდ ხროვის ყმუილი – ნამდვილი ან-
სამბლია. ყოველი მგელი თავის ორიგინალურ
პარტიას ვირტუოზულად ასრულებს. ერთობლი-
ობაში ეს მრავალხმიანი, შეწყობილი „სიმღე-
რაა“, რომლის ბრწყინვალე პარმონია ყურადღე-
ბიან და მგრძნობიარე ადამიანს ღიღ საიმოვნებას
მიანიჭებს.

ყმუილი – საზეიმო და მნიშვნელოვანი აქტია.
ყოველდღიურ ცხოვრებაში კი მგლები სხვა ენა-
ზე „მეტყველებენ“. ესაა ღრუნა, ბურტყუნი, წაყ-
მუილება, სლუკუნი, წკაქწკაქი. ყუფა, წკმუტუნი
და აშკარა წვილი. მგელი წკმუტუნით ლეკვებს
უძახის, ისინიც მობიან – გაიგონეს. თუ მგელი
სანადიროდ წამოსვლას ავციანებს – ხვადი წკაქ-
წკაქებს. ეს მოუთმენლობას ნიშნავს. თუ მგელს
თქვენთან ყოფნა უხარია, თვალეშში გაყურებთ
და დიდხანს ბურტყუნებს ერთ ხმაზე. გვერდზე
გადგმული წინა თათი მისალმებისა და კეთილ-
განწყობის ნიშანია, აშკარა მოქნარება – კარგი
ხასიათის მაჩვენებელი, უკანა ფეხებით მიწის
ფხოვნა კი – ზიზღისა.

მარიამ ნიკლაური-ძიძიგური

ირმისა

ხანადიროდ მიუღივარ,
უკუ დიდი ბიჭი ვარ!

მოვუდებდი კიცსათ,
ვიცი გ შები ტვისათ.

ზანაქმმა უამითალა
მშვილდ-ისარი ბსისათ.

არას ვაწამდგუნდა,
მოგვირგე იმის კურსათ.

პანაწუნა ქალსო

ზანაწუნა ქალსო
მაჭკურებენ წედსო,
ხელს დამბახენ, დამვარცხნიან
ბუღუღეობა თმასო.

მაგიდასთან დამსვამენ,
ამებსებენ ვაშსო,
თუ არ შევებამ, დედაჩემი
აღარ გამცემს ხმასო,
ჩემთვის შემონახულ კაცნას
მიუბრძანებს მხასო,
უფერებულს დამიტოვებს
ვარდისაფურ ღაცვასო.

მგირალების კვირი

გურგურგურგურგურა უძელი
აგუნდავეს ცოში ხვლით.

გამოაცხვებს ჰურები,
დაუბრანეს უუები.

-სად დააცხვებს?
- თონემი.

უთამამობდი ტოლებში.
ფეხი წავუკარ, ჩავუვარდი
სმელი ფინის კონკეში.

მომთიერეს დამცოცხვებს,
ვისლუქუნებ, ბურბი,
პოდა, ბუბონ ნამიციწო
მტირალეუბი უუები.

ხუსტად ჩემს წირისხელა,
უგმთილი ვიქელი.

მეგანსღუკე კვიცაკე უს
თვალს მექმბი ცრეულა.

მნატპირი დანდი მუნაძა

კვებვის ინსტრუმენტები

მგლები ყმულით ერთმანეთს შორ მანძილზე ინფორმაციასაც გადასცემენ, მაგალითად, ირმების ჯოგის გადაადგილებისა და ადგილმდებარეობის შესახებ.

ადამიანები მგლებს ადანაშაულებენ - ირმებს მუსრს ავლებენო. ვითომ მართლაც ასეა? ესკიმოსებში, ჩრდილოეთში მცხოვრებ ხალხში, ასეთი ლეგენდა არსებობს:

„ერთ დროს მგლები ირმის ხორცს პირსაც არ აკარებდნენ. მას მხოლოდ ადამიანები მიირთმევდნენ. ისინი დიდ და მსუქან ირმებს ირჩევდნენ,

რადგან სუსტებისა და გამბდრების არც ხორცი ვარგოდა, არც - ტყავი. მაგრამ მალე სუსტები და ავადმყოფები ძალზე მომრავლდნენ. ადამიანებმა ცის ღმერთს, კეილას, თავიანთი გასაჭირი შესჩვიეს. ღმერთმა უბრძანა ამორაკს (მგლის სულს), რომ ამიერიდან სუსტი, გამბდარი და ავადმყოფი ირმები მგლებს ეჭამათ. მაშინ საძოვრები ჯამრთელებს დარჩებოდათ. ასეა მას შემდეგ“.

ირმების ჯოგი არც თუ ძალიან უფრთხის

მგლებს. მგელი ხომ ჯანმრთელ, სამი უკვირის შველსაც კი ვერ დაეწევა. ეს მათაც კარგად იცნან. ამიტომ სისტემატურად ამოწმებენ ირმების მდგომარეობას, რათა მათ შორის ავადმყოფები

ფები აღმოაჩინონ. ასე რომ, ირმები აჭმევენ მგლებს, ისინი კი მათს ჯანმრთელობას იცავენ. რომ არა მგლები, ირმები ავადმყოფებისაგან სულ გადაშენდებოდნენ. ტყვილად როდი უწოდებენ მათ „რუს მწეცმესებს“.

ადამიანს მგელი ძალზე იშვიათად ესხმის თავს. განსაკუთრებული მშვიდობისმოყვარეობით სამხრეთ-ამერიკელი მგლები გამოირჩევიან. ადამიანს მხოლოდ ცოფიანი, ავადმყოფი ან მისგან ძალზე „გულნატკენი“ მგელი ერჩის. მისი შეშინება და წყენინება ხომ ძალზე ადვილად შეიძლება. ამიტომ არის რომ მგლის მოშინაურება ძნელი საქმეა ეს მხოლოდ თავშეკავებულ და ძალზე კეთილ ადამიანებს ძალუბთ.

მგელსა და ადამიანს მშვიდობიანი თანაცხოვრების უნარი შესწევთ. ცნობილია რამდენიმე შემთხვევა, როცა ქალს ახალდაბადებული ბავშვი მოუკვდა და, ვინაიდან მიმწრუებულ ადვილას ცხოვრობდა და მკერდში ბუერი რძე ჰქონდა, მგლის ლეკვს აწოვებდა ბუჭუს.

ასე რომ, ნუ დაეუკარგავთ მგელს თავის შესანიშნავ თვისებებს, ნუ გაწვირავთ მას ასე ხელადებით. უმჯობესია, საკუთარ თავს მივხედოთ და ნუ გააჩანაგებთ ჩვენს ირგვლივ არსებულ ბუნებას, მცენარეთა და ცხოველთა სამყაროს, რაც ასე აუცილებელია დედამიწაზე სიცოცხლის შესანარჩუნებლად.

პაატა ჩხეიძე

მხატვარი გიორგი ჩხეიძე

TOP MODEL

დაიღვას
კონკურსი
საქართველოში

რა ცა არის მის თვალებში,
რა მზის აინათია,
პოლიფულის ვარსკლავები
გადანრდილა თათიამ.

ეს ცხოვრება,
მართლაც, ღიღი
თუბური და კინოა.
ზოგი ბურატინოა და
ზოგიც არლეკინოა.

გზავილებში ემსგავსები
მლიბინსსე აბრისს,
ღვთი ვეროპას მოსტაცქე
ქუთაიურმა „გან-პანი“

შენი ემხით და ღიმილით
შეხე სტეპიც ღაღანებს,
ზოგჯერ სემირამიდა ხარ,
ზოგჯერ ტურფა შაგანე.

მადონათა პრიმადონას
საკუთარი პობიტ გაქქეს.
ამერიკულს აშვობინებ
ქართულ აერობიკას.

თუბტა ხეუდას უცხოურზე
მერაფერი მაჰვანტავს,
ყოველდღე თუ არ დაღე
კოკა-კოლა და ვანტა

ასე გახალისებული
გადაწეუბი „მობილურს“,
გადარეკე დაქალეებში
და გულს უხსნი ღობილურს.

მერე, როცა მონსება
თამაშა და რეკვას,
შიაეითხავს სანატრულ,
ძვირფას ბიბლიოთეკას.

და ბავშვობას უნაზეხს
ღალი, მშვენიერი
თან გაჰყვება მარადის
ღიმი მშვენიერი.

პართველს ამოვიწახს

ღელის ზირს უნა ამოვიწახს,
 უნას - ბიბინი, შინაღი,
 სუფრას - ქართული სიმღერა,
 სიმღერა ოძახიანი,
 სიმღერას - ოკობი ჰანკები,
 ჰანკები მრავალხმიანი,
 ქართუელს - მებრძოლი მარჯვენა,
 დედულ-მამულის ტრფიალი.

აფხაზეთი ლაპსიზმრა

სისმარად ვნახე აფხაზეთი,
 ძილში დავტეპი, ვინაღისე,
 როგორც დავტოვებინეს,
 ვეველაფერი ჩანდა ოსე,
 ხიტუნები დამღვროდნენ
 ჩემს ოდა-ხანლს, ესო-კარი,
 სინაპიის ომ ამოვიწახს
 და მზიან სღვას გადავიურებს.
 ჩახახებდა სხივთა ფერით
 კერზე ჭადი ახთებული,
 ირკელიც ეყო ვეველაფერი,
 თუთრად აქათქათებული.
 ფისო თუღემდა ბუნრის ზირას,
 მსუნავი და ღორმეცვლა,
 თბილ კალთაში ვუკეე ბებოს,
 მიამბობდა „ახფურცელას“
 გამეღვიძა... ხადლა იყო
 ოდა-ხანლი, ესო-კარი,
 აღარც ბებო, აღარც პაპა,
 მოკვდნენ დარდით, მოკვდნენ ჯავრით.
 მამა ომში დავტო და
 ძლივსღა დანდის სეიბარი.

იმ ოკობილ ხინძარს რომ ვინსენებ,
 ღამა-ღამით ცრემლი მომდის,
 სისმარად ვნახე აფხაზეთი,
 დეფროთო, ცხადად ვნახავ როდის?!

ნოდარ დუმბაძის სახელობის კერძო სკოლა-ლიცეუმი

სკოლამ მრავალმხრივ განათლებული, მაღალხანობრივი, ფიზიკურად ჯანსაღი, შრომისმოყვარე ბიროვნება უნდა ჩამოაყალიბოს. ამისთვის საჭიროა კოლექტივის ყველა წევრის ერთიანობა და ერთგულება, — ამბობს სკოლის დამფუძნებელი, ქალბატონი ნინო კალანდაძე.

არც თუ ისე ასაკოვანი სკოლა თავისი მცირე კონტინგენტით სასწავლო წლის მანძილზე სამ-ოთხ დონისძიებას შინც აწყობს: საახალწლო, დედის დღისადმი თუ თბილისობისადმი მიძღვნილი ზეიმები

სტუმრებს მრავალფეროვნებითა და საკონცერტო ნომრების სიუხვით აოცებს. ძნელია ამ პატარების ნიჭიერებას ზღვარი დაუღო და ერთი ან ორი საათით შემოფარგლო დონისძიება — ცეკვებს სიმღერა ენაცვლება, სიმღერას — ლექსი, ინსცენირება, კონკურსი...

სახელის დარქმევა ადვილია, შობილება — რთული. სკოლამ რთული გზა ამაჯობინა, შექმლო თავიდანვე „მეყიარაღა“ სახელით მონათლოლიყო, მაგრამ მოცდა არჩია და არსებობის სამი წლის მერე სასწავლებელს, ნოდარ დუმბაძის ოჯახისა და მწერლის საერთაშორისო ფონდის თანხმობით, ამ დიდი ბიროვნების სახელი მიანიჭა. დონისძიებას, რომელიც პატარებმა მაღლობის ნიშნად გამართეს, ნოდარ დუმბაძის მუხლზე, ქალბატონი ნანული და ქალიშვილი, ქალბატონი ქეთევანი ესწრებოდნენ.

ქალბატონი ნინო კალანდაძე სამი წლის წინ ვერც წარმოიდგენდა, რომ სკოლა „დაწყებითის“ ფარგლებს გასცდებოდა, მაგრამ როცა „პირველმა მერცხლებმა“ მეოთხე კლასი დაამთავრეს, არც ერთმა სხვა სკოლაში გადასვლა არ ისურვა. სხვა გზა არ იყო — სექტემბრიდან ნოდარ დუმბაძის სახელობის კერძო სკოლა-ლიცეუმი შეხუთე და შექვევ კლასები გაიხსნა.

პასილ გულაური

დიტო

წვიმა იუშნაუნა,
ატლანდა გზა-შორა.
დიტომ ბოტკებს სტადა სქენა
სანამ ვუედაშორა,
წუღმე უნდა გაუთირო,
თქვა და ხელი გაშალა.
დინასა ბუბიკომ და
გაუბრაუნდა დიტოს:
- რად დადისარ მაც ტალხსში
- რატომა და მიტომ!
მაშ, ბოტკებით მშრალ ჭურხაზე
სომ არ ვაუვილითო!

- ლოკოჰინა, კოკინა,
წუთი ხსელი სად არის?
- ვერა ხედავ? ზურგზე მაქვს
ცხენე-კომკის სადარი.

თუ დიწუთი შენად
ან წვიმა და ან ქარი,
განსაქვევი არსად ვარ,
ჩემი ხსელი აქ არის.

საიდუმლოს გავიმხელ
და არ მითხრა უარი,
ჩემისთანა ჭკვიანი
ქვეუნად მარტო კუ არის.

მხატვარი თამარ ქალღანი

რა საგნებს მიიზიდავს მაგნიტი?

რა მოივარა ფისოთა მამივირიდან?

მსაწოთაი მკაოუნაანა

მამაკა ფილიზვილი

მხეცებთან რომ არ
ჭკობდეს,-
წამდაუწუმ იმი,
ხოთაბარკის უაღიაში
ჩამწუკედეს

ირაკლი ლომოური

ჩვენს სამშობლოს ვინ
დაიცავს,
ვინ იქნება მისი ფარი?
მუომრების დიდი გუნდი,
წველას ერთად ჰქვია

მზე ამოვა თუ არა,
უაუა ურთო წამი,
ქრება წვეთი ბაღახსე,
ურთდება

ალექსი ნამორაძე

- ათას რამეს მოვიუწუბა,
თუკი გიუვარს იგი.
ასფურცელას, სიბრძნის
საქმეს რა ჰქვია?

სამართის ხარხის
იმთავრებს,
როდია ბრძნის ბრძივი?
ქარაუჭველა,
საქმეს მსოფლი,
რა იქნება?
... ..

ავთანდილ მახარაღიზვილი

ფრინველი არის, ევლამინდვრად
ისმის იმისი გუგუნია.
კურცხებს ღებს, სხვას ანკვირებს,
ხახუღად ჰქვია

მხატვარი ანა მგალღობღიზვილი

თანამიმღვერულად შეაერთე წერტილები და ნახავთ, ვინ შეაშინა ჩხირკედელა

ნელი ოქროპირიძე

პ 33/5

ეროვნული
ნიკოლოზ მამცხაშვილი
ბაქარ მარგველა
თემურ ლელა
თამთა რუხა

გურამი და მიმიკო სვანიძეები
თათია დანელია
ვიორჯი ალავეძე
ალიკა მეზონია
ანა კეთილაძე

გილოცავთ

დაქმნა
უფლისწულის
სასახლეზე
მისვლაში

მთავარი რედაქტორი ღიღო წიგნაძე
სარედაქციო ხაზები: ლუკან ბაბუნაშვილი, ციციშვილი გიორგი, გიორგი როსტომიშვილი, ნანო კაკაბაძე, ვაჟა
ქვანეტაძე, თამარ ნიკოლოზიშვილი, შარვაშიძე ქალაქიანი, თინათინ ნალაშვილი
ყდაზე ნახატი: თამაზ ხუციშვილიძე
დაიბეჭდა ქუთაისის გაბაკტიონ ტაბიძის სახელობის სს „სტამბაში“
მისამართი: თბილისი, კოსტავას №14, ტელ.: 93 10 32, 93 41 30 გამომცემი 1904 წლიდან
შპს: 2 ლარი და 50 თეთრი
ხელმოწერითავე 2 ლარი